

Paimen~Sanomat

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakuntien tiedotuslehti

Helmikuu 2009 Nro 1 (160)

Suuri paasto

Ristiinnaulittu kunnian kuningas. Optinan luostari, Venäjä.

**Tässä
numerossa:**

s.2.
Lapin uusi
kirkkoherra

s.3.
Katumus ja
syntintunnustus

s.8.
Isä Yrjö
Rämeestä

s.16.
Tiistaiseurapäivät
Lapualla

Esipaimenen sana

Yksin ja yhdessä

Muinaisaikaan luostareiden asukkaat läksivät suuren paaston alussa erämaan hiljaisuuteen neljäksikymmeneksi vuorokaudeksi. Palmusunnuntain aattona munkit ja nunnat palasivat kotiluostariin. Käsissään he pitivät autiomaan viikkoina valmistamiaan luostarissa pyhiinvaeltajille myytäväksi tarkoitettuja pieniä puisia ristejä. Tämän muistona palmusunnuntain veisussa lauletaan: ”Tänään Pyhän Hengen armo kokosi meidät jälleen yhteen ja pitäen käsissä sinun ristiäsi lausumme: Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen.”

Yksinäisyyden erämaa on tänä päivänä monen kohtalona päivästä toiseen ja viikosta viikkoon. Tuosta autiomaasta vain ei palata yhdessäolon riemuun, vaan yksinolo jatkuu. Maamme pääkaupungissa kotitalouksista on 70% yhden hengen talouksia. Suuntaus on sama kaikissa kaupungeissa. Mielenterveysseuran valtakunnalliseen puhelimeen tulee vuosittain 55 000 yhteydenottoa. Monelle soittajalle yhteydenoton aiheena on totaalinen yksinäisyys ja siitä seuraavat elämän vaikeudet.

Toisin kuin monissa vanhoissa ortodoksisissa maissa meillä Suomessa suvun kautta koettu yhteys ja tuki ei ole koskaan ollut elämää kannatteleva voima. Lisäksi tänään on keskellämme paljon hajonneita perheitä. Myös isovanhemmat ovat aikoja sitten siirtyneet niistä pois. Miehet ja naiset, vanhat ja nuoret kokevat yksinäisyydessään ahdistusta ja toisen ihmisen läheisyyden kaipuuta. Arkisten käytännön asioiden yhteydessä tapaa yhä harvemmin kanssaihmistä. Lämpimistä ja valoisista sisätiloista meidät on siirretty asioimaan koneiden kanssa ulos kadulle.

Kirkko tarjoaa tässä vaihtoehdon.

Suuri ja pyhä paastonaika kutsuu meidät jälleen kirkon jumalanpalveluksiin hiljentymään, rauhoittumaan ja kokoamaan hengellisiä voimia. Ikoneiden koristama ja kynttilöiden valaisema kirkkotila jo itsessään hoitaa ja rauhoittaa mieltämme. Kirkossa saamme olla yksin kenenkään häiritsemättä, mutta samalla koemme yhteisyyttä. Tunnumme olevamme yhteisön jäseniä. Saamme rukoilla rauhassa ja samalla koemme uskovan yhteisön yhteisen uskon iloa. Se täydellistyy pyhässä ehtoollisessa eli eukaristiassa. Ehtoollisen jälkeen laulamme yhdessä: ”Me näimme totisen valkeuden, otimme vastaan taivaallisen Hengen, löysimme totisen uskon.”

Kirkossa koettu yhdessäolo jatkuu myös jumalanpalveluksen jälkeen. Monissa seurakunnissa järjestetään kiitettävästi sunnuntain liturgiapalveluksen jälkeen yhteinen kirkkokahvitilaisuus. Tällä sinänsä vaatimattomalla kokoontumisella on suuri merkitys. Tärkeää ei ole tarjouksien moninaisuus vaan yhdessäolo, toisten näkeminen, kuulumisien vaihto ja toisten seurassa virkistyminen.

Paastonaika kutsuu meitä yhteen, rukoilemaan hiljaisuuden rukousta ja virkistymään yhdessäolosta. Paastokello kumahtelee: Tule, tule! Missä sinä olet?

F. T. Pantaleimon
Metropoliitta Pantaleimon

A word from the Bishop

The Great Lent is calling us to approach the world of holy services and prayers in order to renew our spiritual strength. Even a temple itself as a sacred place can reconcile our minds and souls.

We are members of the community in the Church. Being a member of holy Church, Body of Christ, let none of us be in the state of solitude and loneliness. This membership is fulfilled in the holy Eucharist or communion. After taking part of it we sing: “We saw a true light, received the heavenly Spirit, found a true faith”.

Isä Viatcheslav Skopets – Lapin seurakunnan uusi kirkkoherra

Kuva: Espoon ortodoksit ry.

**Seuraavassa isä
Sviatcheslav Skopets ker-
too elämästään ja tavoit-
teistaan Lapin seurakun-
nan kirkkoherrana.**

Syntymävuosi ja -paikka

Olen syntynyt 35½ vuotta sitten Murmanskin kaupungissa. Kouluikäisenä muutin asumaan Moskovan lähistölle, ja Suomen Lappiin muutin 20 vuoden ikäisenä.

Koulutus- ym. kirkollinen tausta

Venäjällä asuessani suoritin taidealan tutkinnon. Suomessa toteutin pitkäaikaisen haaveeni opiskella teologiaa ja suoritin ortodoksisen teologian maisterin tutkinnon Joensuussa vuosina 1998–2004. Opiskeluaikana vuonna 2002 minut vihittiin diakoniksi ja muutettuani Helsinkiin sain pappisvihkimyksen vuonna 2005. Opiskeluaikana kasvoi myös kiinnostus kieliä ja kulttuureita kohtaan, ja niinpä opiskelin Ateenan yliopistossa kreikan kieltä sekä jatko-opiskelijana Helsingin yliopistossa semiläisiä kieliä ja kulttuureita.

Helsingin seurakunnassa olen toiminut kansainvälisen yhteisön pappina, venäjänkielisenä pappina ja viimeksi Espoon ja Kauniaisen alueen pappina.

Perhe

Perheeseeni kuuluu vaimoni *Mervi*, joka on syntyisin Inarissa Lapista, sekä 5-vuotias poikamme *Efraim*.

Mikä sai minut hakemaan Lapin seurakunnan kirkkoherran tointa?

Sydämessäni en koskaan muuttanut Lapista pois, ja nyt muutettuani takaisin tuntuu siltä kuin olisin vain käväissyt muualla. Lapin ortodoksinen seurakunta oli minun ensimmäinen kotiseurakuntani Suomessa, joten monet seurakuntalaiset ja toimintaympäristö ovat minulle ennestään tuttuja. Kun huomasin, että Lapin seurakunnan kirkkoherran toimi oli avoinna, koko perheemme innostui heti paluumuuttomahdollisuudesta.

Visioni ortodoksisen kirkon tehtävästä Lapissa?

Mitä suunnitelmia minulla on uudessa tehtävässäsi? Mitkä kirkon elämän painopistealueet ovat erityisen lähellä sydäntäni?

Kaikista historian vastoin käymisistä huolimatta ortodoksisuus on Lapissa elinvoimainen ja yhdistää sekä tukee monia kansallisuuksia ja kulttuureita. Ortodoksisuus säilyy ikään kuin helmenä Lapin kauniin luonnon keskellä.

Meidän kirkkomme tärkein tehtävä sekä Lapissa että muualla on tuoda Kristus-todellisuus ihmisten ulottuville, ja tämä kulminoituu pyhäköissämme toimitettavissa jumalanpalveluksissa, kirkkomme opetuksessa ja ihmisten kohtaamisessa. Lapin ortodoksisen seurakunnan kirkkoherrana koen tämän tehtävän haasteelliseksi, mielekkääksi ja sydämelleni läheiseksi.

Pitkät välimatkat seurakunnan alueella tuovat tiettyjä rajoituksia seurakuntatyön monipuolisemmalle toteuttamiselle – tätä tosin tasapainottavat aktiiviset seurakuntalaiset, jotka panostavat vapaaehtoistyöhön. Lapin ortodoksisen seurakunnan erityislaatuisuus edellyttää seurakuntatyön huolellista ja pitkälle aikavälille tähtäävää suunnittelua.

Seurakunnallamme on myös erityinen asema yhden pohjoisen alkuperäiskansan ja sen kulttuurin vaalijana ja tukijana – lähes puolet seurakunnan jäsenistä ovat kolttasaamelaisia. Tämän vuoksi pidän perehtymistä kolttasaamelaisuuteen yhtenä tärkeänä tehtävänäni, jotta voisin tuoda kirkon sanoman läheisemmäksi seurakunnan pohjoisimmissa osissa asuville seurakuntalaisillemme.

Haastattelun pohjalta,

Paimensanomat

Metropoliitta Panteleimon asettaa Isä Sviatcheslavin tehtävänsä ortodoksisuuden sunnuntain liturgiassa 1.3.2009 klo 10.

Samalla asetetaan toimeensa myös kanttori Kai Tulehmo.

Liturgian jälkeen kirkkokahvi ja tervetulojuhla seurakuntasalissa.

Katumus ja synnintunnustus

Pyhät ihmiset ovat meille aidon katumuksen esikuvia. Kuva: Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko, Espoo, Pekka Taskinen.

Ortodoksisessa kirkossa synnintunnustus on sakramentti. Se on niin tärkeä asia ja arvokas kirkon elämässä, että eräät ortodoksiset kirkot eivät anna pyhää ehtoollista kirkonjäsenille liturgiassa, jos he eivät osallistu synnintunnustuksen sakramenttiin.

Ortodoksisessa perinteessä synty ymmärretään ennen muuta hengellisenä sairauteena, sisäisenä tilana. Pappi ei ole tuomari, vaan lääkäri, jolle potilas kertoo millä teoilla ja tavoilla hänen hengellinen sairautensa oireilee. Syntienlankeemusten ja muiden hengellisen elämän ongelmien luettelointi ei sinällään edusta lakihenkisyyttä, vaan on parhaimmillaan rippilapsen nöyrän itsetutkiskelun hedelmä, jonka pohjalta rippisi voi tehdä arvionsa niin katumuksen syvyydestä kuin hengellisen ohjauksen ja mahdollisten toimenpiteiden tarpeesta.

Nykyajan painava synty on masennus. Ihmiset menevät lääkäriasemalle kun saatu tietää, että he ovat joutuneet hengellisiin sairauksiin. Yleensä lääkärit eivät ota alakulaisia ihmisiä vakavasti. Osittain se on oikein, koska sielun sairauden sen terapeutinen hoitopaikka on kirkko. Kreikankielen sana therapeia merkitsee hoitoa ja syvällä kunnioituksella ympäröimistä) Ikävä kyllä monet meistä eivät ole varmoja syntiensä anteeksisaamisesta. Meidän sisäisen protestointimme syy löytyy niin kaukaa, että usein kukaan meistä ei enää muista mistä me protestoimme ja miksi jouduimme ylpeyden pauloihin.

Pääsynti on aina ylpeys joka usein masentaa ihmisiä jatkuvasti. Se estää meitä menemästä synnintunnustukseen. Syyllisyydentunteesta syntyy sydämen ahdistus joka ei anna tilaa sydämen avaamisen Jumalalle. Sydämen ahdistuksesta tulee muuri, jonka takana ihminen piilottelee muilta ihmisiltä. Ihminen huutaa sieltä muihin ottamaan hänet huomioon. Joskus hän tekee jopa rikoksia, hautoo itsemurhaa ja niin edelleen. Mutta ne eivät auta häntä avaamaan sydäntään. Täydellinen sydämen avautuminen tapahtuu vain synnintunnustuksessa. ”Jos sanomme, ettei meillä ole syntiä, niin me eksytämme itsemme, ja totuus ei ole meissä. Jos me tunnustamme syntimme, on hän uskollinen ja vanhurskas niin että hän antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä.” (1. Joh. 1:9)

Iltaisin rukoiltaessamme pyydämme Jumalalta, että hän suojelisi meitä alakuloisuudelta. Alakuloisuus vie meidän sielumme suoraan masennukseen. Ja jos emme voi estää sitä rukouksen avulla, sitten on mentävä terapeutiseen paikkaan eli kirkkoon synnintunnustukselle. ”Että saavumme riemu Jumalassa ja minun iloni olisi teissä ja teidän ilonne tulisi täydelliseksi”. (Joh 15:11)

Aito katumus vaatii väivännäköä

Parannuksen sakramentissa on monta osaa. Siihen kuuluu tunnustus, katumus, papin synninpäästö ja katumustyö. Katumuksen mysteerioon tulee valmistautua rukouksel-

la ja paastolla. On mentävä itseensä ja tarkoin tutkiskeltava sisimpäänsä ja elämänsä. Tässä hän voi käyttää apunaan myös hengellistä kirjallisuutta. Ihmisen tulee pohtia millä tavoin hän on rikkonut Jumalaa ja lähimmäistä, ja vieläpä omaa itseäänkin vastaan, sekä loitontunut Jumalan valtakuntaan johtavalta tieltä.

Katumus heijastaa Kristuksen ylösnousemuksen iloa, johon kätkeytyy ihmiselämän tuskan ja särkyneisyyden moninainen kirjo. Kun Kristus ilmestyi ylösnousemuksensa jälkeen Tuomaalle, hän ei osoittanut tälle parantuneita ja hoidettuja haavojaan, vaan sanoi: ”Ojenna sormesi: tässä ovat käteni. Ojenna kätesi ja pistä se kylkeeni. Älä ole epäuskoinen, vaan usko.” (Joh. 20:27)

Kristus nousi kuolleista haavoineen päivineen. Hän on myös osoittanut meille, että meidän ei tulisi hävetä omia haavojamme, vaan noustava ”kuolleista” katumuksen eli synnintunnustuksen avulla. Katumus merkitsee ihmisen kuolemista Kristuksessa synnille, mutta myös uuden elämän vastaanottamista Jumalalta.

Synnintunnustus tehdään aina Jumalalle. Juuri siksi papilta ei tulisi salata mitään. Mahdollinen häpeäntunne on terve ilmiö ja auttaa taistelussa syntiä vastaan. Pappia sitoo täydellinen vaitiolovelvollisuus kaikissa synnintunnustuksessa esiin tulleista asioista. Katumuksen mysteerio eli synnintunnustus merkitsee kasteen armon uudistamista.

*Oleg Kozyrev
Suomussalmi*

Kirill Moskovan ja koko Venäjän patriarkaksi

Smolenskin ja Kaliningradin metropoliitta Kirill (Gundjajev) on valittu ja asetettu Moskovan ja koko Venäjän patriarkaksi. Metropoliitta Kirill voitti Moskovassa kokoontuvan kirkolliskokouksen äänestyksessä vastahdokkaansa metropoliitta Klimentin äänin 508-169.

Patriarkka Kirill seuraa tehtävässä joulukuussa 2008 kuollutta patriarkka *Alekseita*.

Pietarilaissyntyinen metropoliitta Kirill on syntynyt 1946. Hän on toiminut vuodesta 1989 Moskovan patriarkaatin ulkomaanosaston päällikkönä. Kirill on ollut myös Venäjän kirkon edustajana Kirkkojen Maailmanneuvostossa ja toiminut Pietarin hengellisen akatemian rehtorina.

Metropoliitta Kirill asetettiin patriarkan virkaan sunnuntaina 1. helmikuuta 2009 Kristus Vapahtajan katedraalissa Moskovassa. Juhlaan osallistui yli 3000 henkeä, heidän joukossaan 250 piispaa sekä muiden muassa Venäjän presidentti *Dimitri Medvedev* ja pääministeri *Vladimir Putin*.

Suomen ortodoksisen kirkon valtuuskuntaa juhlassa johtanut arkkipiispa *Leo* antoi patriarkalle muistolahjaksi suomenkielisen alttarievankeiliumin. Patriarkka Kirill mainitsi arkkipiispalle Suomen ja Suomen ortodoksisen kirkon läheisestä merkityksestä hänen elämänsä eri vaiheissa. Patriarkka mainitsi käyneensä Suomessa lähes joka vuosi ja sanoi, että Suomi ja Suomen ortodoksinen kirkko tulevat olemaan vastaisuudessakin erityisen läheisiä hänelle.

Patriarkka Kirill painotti, että Suomen ortodoksinen kirkko on jäsenmääräänsä nähden erittäin merkittävä toimija ortodoksisen kirkkojen yhteistyössä.

Suomen ortodoksisista kirkkoa Moskovan patriarkan virkaanasettajaisissa edusti arkkipiispa Leon lisäksi piispa *Arseni* ja arkkipiispan teologinen sihteeri *Jyrki Härkönen*.

Ortodoksinen tiedostuskeskus / Paimensanomat

Pahan olemus on aina askarruttanut ihmismieltä. Mistä paha on saanut alkunsa? Mikä on sen olemassaolon tarkoitus maailmassa?

Pyhän Raamatun ilmoituksen mukaan Jumala ei luonut pahaa, sillä luomistyön päätyttyä ”kaikki oli hyvää” (1. Moos.1:31). Paha ilmestyi myöhemmin ja se syntyi Luojasta riippumatta. Raamatun mukaan korkein enkeli, ”ensimmäinen valosoihtu”, kuten *Gregorios Teologi* (329-390) sanoo, käytti väärin luomisessa saamaansa vapautta ja luopui Jumalasta. Syynä lankeemukseen oli ylpeys ja tahto tulla riippumattomaksi Jumalasta. Jumalasta luopunutta ylienkeleä seurasi joukko muita voimia, ja niin syntyi pahan valtakunta.

Vihaten Jumalaa ja kadehtien ensimmäisten ihmisten autuuden tilaa paha tahtoi taivuttaa paratiisiin ihmiset Jumalan käskyn rikkomiseen. Näin avautui mahdollisuus siirtää luopumus ja synty ihmisen kautta henkimaailmasta aineen maailmaan, sillä ihminen on mikrokosmos, pienoismaailma, jossa henki ja aine yhdistyy yhdeksi kokonaisuudeksi. Luomisessa Jumala oli asettanut ihmisen valtiaan asemaan luontoon nähden. Jotta ihminen olisi voinut säilyttää valtiasasemansa ja kasvaa tottelevaisuuden hyveessä, Jumala kielsi häntä syömästä hyvän- ja pahantiedon puusta.

Vapauden väärinkäyttäminen johti lankeemukseen

Ylpeydessään ihminen tahtoi olla oma itsensä, riippumaton elämän alkulähteestä Jumalasta ja hän tahtoi tulla tietämään hyvän ja pahan. Hän uhmasi Jumalan antamaa kieltoa ja sen rikkomisen seurausta: ”...sinä päivänä, jona siitä syöt, olet kuoleman oma.” (1. Moos.2:17). Jollei ihminen olisi tehnyt syntiä, hän olisi myös ruumiiltaan voinut päästä kuolemattomaksi. Tämä mahdollisuus välttää kuolema liittyi ihmisen tarkoitukseen tulla Jumalan kaltaiseksi.

Vapaan tahdon väärinkäyttämisessä on ihmisen synnin perussy. ”Yh-

Syntiinlankeemus. Alfredo Tradico: Icons and saints of the eastern orthodox church, Getty Publ. Los Angeles 2006

den ainoan ihmisen teko toi maailmaan synnin ja synnin mukana kuoleman. Näin on kuolema saavuttanut kaikki ihmiset, koska kaikki ovat tehneet syntiä.” (Room. 5:12).

Synnin seurauksena Jumalan ja ihmisen välitön suhde muuttui välilliseksi. Järjen kyky Jumalan tuntemisessa himmeni ja tahto kieltäytyä tunnustamasta syynalaisuutta lankeemukseen. Synti toi ruumiin sairauden ja kuoleman. Ihmisen kautta synti tuli koko luomakuntaan, joka ”yhä huokaa ja vaikeroi synnytystuskissa”. (Room. (8:22)

Ensimmäisen ihmisen syntiinlankeemuksen tähden kaikki ihmiset ovat luonnostaan vihan alaisia (Ef. 2:3). Niin kuin kaikki ihmiset olivat Aadamissa viattomuuden tilassa, tulivat kaikki lankeemuksen jälkeen syntiseen tilaan, joka tunnetaan perisyntinä tai alkusyntinä (peccatum originale). Tämä Aadamilta peräisin oleva taipumus tehdä syntiä, asuu jokaisessa ihmisessä jonkinlaisena elävänä alkuna, kiihottaa tekemään persoonallisia syntejä. Synti pyrkii alistamaan ihmisen tahtonsa alaiseksi siten, että ihminen on synnin palvelija. apostoli Paavali sanookin: ”En tee sitä hyvää, mitä tahdon, vaan sitä paha, mitä en

tahto.” (Room. 7:19).

Lankeemuksen syvyydestä huolimatta Jumalan kuva ihmisessä säilyi, joskin se himmeni. Ihminen ei ole kokonaan turmeltunut kokonaan enempää tahdon kuin sydämensä puolesta. Vaikka Jumalan kuva ihmisessä himmeni, voi ihminen Jumalan armon avulla tehdä hyvää ja pelastua. Apostoli Paavali toteaa: ”Sisimmässäni minä iloiten hyväksyn Jumalan lain.” (Room. 7:22).

Vapauden olemus

Miksi Jumala sallii pahan ja synnin olemassaolon? Miksi Jumala sallii pahan toiminnan maailmassa ja miksi hän ei lopeta paha?

Vastaus kysymykseen sisältyy käsitteeseen vapauden olemuksesta. Ilman vapautta ihminen ei voi olla ihminen, vaan ainoastaan korkein eläin, joka elää vaistoimensa varassa. Vain vapaudessa avautuu ihmisen tahdon toiminta ja hengen luovuus. Mutta vapaus on vapautta vain silloin, kun se on rajatonta. Tässä piilee sen jumalallinen luonne. Luoduissa olennoissa, kuten enkeleissä ja ihmisissä, vapauden lahjan piti saada kehittyä Jumalan antaman koetuksen kautta. Lankeemus tapahtui vapaudessa.

Langenneet henget,

joiden toiminnan tarkoituksena on hävittää Jumalan valtakunta maan päällä, saavat toimia vain Jumalan sallimuksesta. Jumala sallii pahan toiminnan siksi, ettei hän tahdo ottaa pahoilta hengiltä pois vapaata tahtoa. Jumala rajoittaa pahojen henkien vaikutusta kaitsemuksellaan. Tahdon vapaa valinta, kilvoitus ja täydellistyminen ovat ihmiselle mahdollisia kiusausten ja koettelemusten voittamisessa.

Jumalan pelastussuunnitelma

Jumalan pelastussuunnitelman mukaisesti Jumalan Poika tuli ihmiseksi yhdistääkseen itsessään Jumalan ja langenneen todellisuuden. Toisena Aadamina Kristus voitti sen kiusauksen ja synnin, johon ensimmäinen Adam lankesi. Kristuksessa uudistunut ihmisluonto tahtoi palvella Jumalaa. Kristuksen kuuliaisuus Jumalan tahdolle teki mahdolliseksi ihmisluonnon uudistamisen ja synnin voittamisen. Kristus osoitti, että valintojen tekemisessä ihmisen tulee etsiä Jumalan tahtoa, joka on ihmisen tahdon lähde, kuten pyhä Maksimos Tunnustaja (580-662) opettaa.

Synnin kehittyminen ihmisessä

Synti kehittyy asteittain ihmisessä. ensin herää synnin mielikuva, jota ei vielä voida lukea meidän viaksemme. Pyhä *Efraim Syyrialaisen* (300-luku) mukaan synti saa alkunsa sielun syvyydestä. Ihmisen ruumiillinen olemus ei itsessään ole syyllinen eikä synnin lähde, vaan ainoastaan välikappale, jonka kautta synnillinen ajatus muuttuu teoksi. Ajatusmaailmassa syntyneitä synnin mielikuvaa seuraa mielenkiinto sekä mielihyvän ja nautinnon tajuaminen, joka saa aikaan halun ja päätöksen synnintekoon.

Synnisten halujen tukahduttamiseksi on tärkeää sydämen puhtauden vaaliminen, sillä sydän on uskonelämän keskus. Kristus sanoo: ”Se, mikä tulee suusta ulos, on lähtöisin sydäimestä, ja se saastuttaa ihmisen.” (Matt. 15:18-19).

Katumus

Rakkaudesta ihmiseen Jumala on antanut mahdollisuuden katumuksen ja parannuksen kautta tapahtuvaan anteeksiantamukseen. Profeetta Jesajan kautta Jumala on antanut ihanan lupauksen: ”Vaikka teidän syntinne ovat verenpunaiset, ne tulevat valkeiksi kuin lumi. Vaikka ne ovat purppuranpunaiset, ne tulevat valkeiksi kuin puhdas villa.” (Jes. 1:18).

Voidakseen pelastua tulee jokaisen ihmisen kilvoitella. Kilvoitus on ennen kaikkea vapautumista himoista. Kilvoituksen päämäärä on himottomuus. Kilvoitukseen motivoivat vapautuminen synnistä ja elämä Kristuksessa.

Isä Veikko Tajakka (1927-2000)

Isä Veikko (myöh. metropoliitta Tiuhon) toimi Oulun seurakunnan kirkkoherrana 1968-1984. Piispaksi hänet vihittiin 1984. Sen jälkeen hän palveli apulaispiispana 1984-1988 ja Helsingin metropoliittana 1988-1996.

Artikkeli on julkaistu ensimmäisen kerran Aamun Koitossa 1966. Paimensanomien toimitus on lyhentänyt artikkelia ja muuttanut lainaukset Raamatusta vuoden 1992 käännöksen mukaisiksi.

Katumus – parantava lääke

Ortodoksinen paasto ei rajoitu ruokaan, sillä paastossa on keskeistä kirkon elämänasenne. Elämämme tarvitsee muutosta, puhdistumista ja kirkastumista.

Pyhittäjä *Johannes Siinailainen* (k. noin 600) kiteyttää paaston merkityksen: “Paasto on luonnon pakottamista ja nielun nautintojen rajoittamista, pahojen ajatusten hävittämistä, rukouksen puhautta, mielen vartioimista, hiljaisuuden alku, kuuliaisuuden vartija, paratiisin portti ja nautinto.”

Ortodoksiset isät vertaavat suurta paastoa Israelin kansan 40 vuotta kestäneeseen erämaavaellukseen, jonka jälkeen israelilaiset saavuttivat luvatus maan. Suuren paaston ajan liturginen rakenne palauttaa mieleemme pelastuksen odotuksen Kristuksessa. Kirkon varhaisina vuosikautina suuri paasto omistettiin kasteoppilaiden valmistautumiselle kasteeseen ja eukaristiaan. Mikä oli tämän valmistautumisen tarkoitus? Ensiksi valmistautuminen oli silloin ja on yhä yleensäkin olennainen osa kirkon hengellistä elämää. On mahdotonta ymmärtää ja olla osallisena liturgiasta ymmärtämättä ensin, että ortodoksinen liturgia rakentuu valmistautumiselle ja täyttymykselle. Tämä hengellisen elämän kaksoisrytmi paljastaa ihmisille kirkon tehtävän ja luonteen.

Kirkko on itsessään valmistautumista. Kirkko valmistaa ihmisiä iankaikiseen elämään. Kirkon tehtävänä on muuttaa ihmisten koko elämä valmistautumiseksi. Kirkko opettaa jäsenilleen, että heidän elämänsä saa suunnan ja tarkoituksen siitä, mikä on tulevaa, mitä odotetaan ja toivotaan. Ilman tätä valmistautumisen ajatusta ei ole kirkkoa eikä kristillisyyttä.

Toisaalta kirkko merkitsee myös täyttymystä. Tapahtumat, jotka aiheuttivat kirkon syntymisen eli tapahtumat, joihin kirkon usko ja elämä perustuu, ovat jo tulleet todelliseksi

Kristuksessa.

Kirkon uskoville jäsenille ensimmäisten vuosikautien kasteoppilaskausi merkitsi kirkkoon liittymisen mysteerion uudelleen elämistä. Bysanttilaisen kastetoimituksen teemana on “vanhan ihmisen kuoleminen” ja “uuden ihmisen syntyminen”.

Suuri paasto on kirkon jäsenen hengellinen taisteluaireena. Kirkon hengen mukainen katumus vapauttaa ihmisen maailman orjuudesta ja oman itsekyyden tyranniasta. Pyhien ihmisten elämä sitoutuu kirkon askeettiseen, liturgiseen, kokemukselliseen ja käytännölliseen pyhyyteen.

Pyhä *Gregorios Palamas* (k. 1359) kirjoittaa: ”Katumus tarkoittaa synnin vihaamista ja hyveiden rakastamista, sen välttämistä, mikä on pahaa ja sen tekemistä, mikä on hyvää”. Katumuksen vastaan ottaminen ei tarkoita ihmisen rutiininomaista ja mekaanista elämän muutosta. Sitä ei pidä myöskään samaistaa yksilökeskeiseen uskonnollisuuteen.

Katumus merkitsee ihmisen olemuksellista uudistumista. Katumus on ensimmäinen ihmistä parantava lääke. Synnillinen elämä johtaa ihmisen luonnottomaan tilaan, mutta katumuksellinen elämä palauttaa hänet elämään antavaan luonnolliseen tilaan. Pyhittäjä *Johannes Siinailainen* määrittelee katumuksen: “Katumus on kasteen uudistaminen. Katumus on sopimus Jumalan kanssa uudesta elämästä. Katuja on nöyryyden ostaja. Katumus on omantunnon puhdistamista”.

Katumus ei tarkoita pelkästään tunnonvaivoja eikä pahoillaan olemista jonkun pahan tekemisen jälkeen. Katumus merkitsee ihmiselle kirkon kutsua uuteen elämään eli uuden kirkollisen elämäntähtäyksen avaamista ihmiselämässä. Jumala tekee katumuksessa aloitteen ihmiselle, mutta katumus edellyttää ihmisen myönteistä ja voimallista vastausta Jumalan aloitteen.

Pyhä *Gregorios Palamas* kutsuu suuren paaston

päiviä “vertaamattomaksi hengellisen murehtimisen ja taistelun ajaksi”. Synnien hengellinen murehtiminen on Jumalan armon ja rakkauden hedelmää, mutta edellyttää myös ihmisen yhteistoimintaa Luojojansa kanssa. Ihminen tarvitsee elämässään nöyryyttä, itsetutkistelua, paastoamista, valvomista ja ennen kaikkea rukousta. Hengellinen murehtiminen tarkoittaa, että ihminen murehtii kadottamaansa Jumalan läsnäoloa. Ihminen suree Jumalan poissaoloa ja janoaa elämäänsä hänen läsnäoloon.

Kristus siunasi murheellisia ihmisiä: “Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat periä maan” (Matt. 5:4). Katumuksen kyynelöt ovat kristityn elämän tie. Pyhät ihmiset kannustavat meitä itkemään syntejämme, koska silloin sydän puhdistuu ja ihminen ottaa vastaan

hengellisen herkkyyden ja voittaa Jumalan rakkauden avulla saatanan provosoiman sydämen kovuuden. *Pyhittäjä Simeon Uusteologi* (k. 1022) luonnehtii katumuksen aitoja kyynelitä “elämän merkiksi”. Katumuksen kyynelöt puhdistavat ja kirkastavat ihmissielun. Hän kuitenkin varottaa kilvoittelijoita saatanan provosoimista kyynelistä, jotka eivät kasva hengellisestä murheesta, vaan ylpeydestä.

Munkki Antiokoksen mukaan “Jumala iloitsee katuvien kyynelistä, riemuitsee synnintunnustuksesta, murtuneesta ja nöyrästä sydäimestä. Kovasti hän haluaa katumustamme ja ottaa meidät suudelmin vastaan kuin katuneen tuhlajapojan. Hän iloitsee meidän kääntymyksestämme ja katumuksestamme”.

Isä Jarmo Hakkarainen

Kirkon koulu Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia

Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia (EPL) toimitetaan suuren paaston aikana keskiviikkoisin ja perjantaisin. Liturgian nimi paljastaa, että tuolloin osallistumme ehtoollisesta, jonka ehtoollisaineet on pyhitetty etukäteen. Tämä on tapahtunut joko edellisenä sunnuntain tai lauantain liturgiassa. Ehtoollislahjoja on säilytetty kirkossa siitä lähtien.

EPL ei ole eukaristinen liturgia sanan varsinaisessa merkityksessä, koska siinä ei tapahdu ehtoollislahjojen pyhittämistä. Se on silti ehtoollisjumalanpalvelus. Tarkemmin sanottuna EPL on ehtoopalvelus, jonka lopussa papisto ja kansa osallistuvat Kristuksen ruumiin ja veren mysteerioon. EPL tulee toimittaa periaatteessa aina iltaisin.

EPL voidaan jakaa kolmeen osaan: 1) **Ehtoopalvelus**, jossa luetaan psalmeja ja muita raamatunkirjoituksia 2) **Suuri saatto**, jossa pappi kantaa hiljaisuuden vallitessa ennen pyhitetyt ehtoollisaineet alttaripöydälle 3) **Ehtoolliseen osallistuminen** sitä edeltävänä Isä meidän –ym. rukouksineen, jotka ovat osittain otettu *Johannes Krysostomoksen* liturgiasta.

Ehtoollinen on Jumalan valtakunnan iloon osallistumista jo tässä ajassa. Se osoittaa mikä on kristillisen elämämme lopullinen päämäärä. EPL:n tarkoituksena on olla paastokilvoituksemme voimanlähde ja ihmisenä kasvamista ylläpitävä voima.

Marko Patronen

Vetoamus

Kirja ortodoksisen kirkkoon liittymisestä - kerro kokemuksis- tasi

Kirkkoomme on liittynyt parin viime vuosikymmenen aikana tuhansia uusia jäseniä. Jokaisella meistä on ollut oma tiemme, joka on johtanut meidät ortodoksisen kirkon yhteyteen.

Olen kuullut paljon kirkkoon liittyneiden kertomuksia, jotka ovat toinen toistaan mielenkiintoisempia. Mieleeni tuli, että niitä olisi hyvä koota kirjaksi, jonka nimi voisi olla vaikkapa ”Kuinka minusta tuli ortodoksi”.

Näin voimme antaa oman todistuksemme kirkostamme ja auttaa muitakin etsijöitä. Meitä kirkkoon liittyneitä on piispoissa, papeissa, munkeissa, nunnissa ja ennen kaikkea tietenkin seurakuntalaisissa.

Meille itsellemmekin on epäilemättä virkistävää palata muistelemaan niitä auvoisia alkuaikojia, jolloin kirkko astui elämäämme.

Erityisesti toivoisin kirjoitusten käsittelevän ensimmäistä kosketusta ortodoksisuuteen ja sitä lopullista sysäystä, joka johti kirkkoon liittymiseen.

Kirjoituksissa voi niin halutessaan käyttää koko nimen sijaan pelkkää etunimeä tai nimimerkkiä.

Kirjoitukset voi lähettää allekirjoittaneelle.

Nunna Kristoduli

*Lintulan luostari
79830 Palokki*

nunna.kristoduli@ort.fi

**Elokuva-
tapahtuma
Oulussa**

Pilkahdus – iloa kevään korvalla

*”Valoa ja iloa” on alaot-
sikkona elokuvatapahtumalla Pilkahdus, joka järjestetään ensimmäisen kerran lauantaina 21. 2. 2009 klo 12 alkaen elokuvateatteri Plazassa (Tori-
katu 32, Oulu).*

Jokavuotiseksi suunnitellusta projektista ovat vastuussa Oulun ortodoksinen hiippakunta ja Tuiran evankelis-luterilainen seurakunta sekä Oulun Elokuvakeskus ry.

Pilkahduksen teemat vaihtuvat vuosittain. Ensimmäisen tapahtuman teemana on huumori: tarjotaan pilkahdus - iloa kevään korvalla.

Yleensäkin projektin tarkoitus on myös jatkuessaan välittää valoa ja positiivisuutta, samalla antaa kenties erilaisia katsantokantoja uskontoon elokuvan kautta.

Ensimmäinen Pilkahdus käynnistyy metropoliitta *Panteleimonin* avauksella ja johdatuksella aiheeseen. Elokuvaosuuden käynnistää *Charles Chaplinin* klassikko ”Susi lammasten vaatteissa” (1923).

Pääluennoitsijana toimii professori *Olli Alho*: hänen osionsa otsikko on ”Naurattavat, hauskat ja iloiset – näkökulmia huumorin ja uskonnon suhteeseen”.

Olli Alhon luennon jälkeen valkokankaalle saadaan kotimaista väriä *Risto Jarvan* komedian ”Mies, joka ei osannut sanoa ei” (1975) merkeissä. Tapahtuma päätty yleiskeskusteluun.

Elokuvatapahtuma ”Pilkahdus – valoa ja iloa” on yleisölle ilmainen.

**Sauli Pesonen
Toiminnanjohtaja
Oulun Elokuvakeskus ry**

Maaherra Eino Siuruainen kunnioitti läsnäolollaan Kuhmon kirkon juhlaa

Juhllassa kiitollisuudella muistettuja. Metropoliitta Panteleimonin vasemmalla puolella Oulun läänin maaherra Eino Siuruainen. Kuva: Erkki Suihko.

Loka-marraskuun taite 31.10–1.11.2008 merkitsi Kuhmon kaupungin ortodokseille vuosikymmeniä kestäneen Karjalan valistajien pyhäkön saneerausloppuun saattamista.

Arkkitehti *Esko Peittolan* suurenmoinen sisä- ja ulkotilojen muuttaminen kaupunkiempiiretyylikseksi 1800-luvun lopun hengessä ja kultaaajamestari *Raimo Snellmanin* hienosti kunnostamat Hämeenlinnan vuonna 1923 tuhotun pyhäkön keskusikonostaasin pylväiköt ja listat luovat temppeleihin hienostuneen, ehyen kokonaisuuden.

Perjantai-iltapäivänä metropoliitta *Panteleimonin* ja kirkollishallituksen kansliapäällikkö *Risto Ikäheimo*, arkkimandriitta *Nikodim* Kostamuksesta, tohtori *Martti Hiltunen* ja isät *Pentti* ja *Jarmo Hakkarainen* olivat Kuhmon kaupungin vieraina. Kaupunginjohtaja *Eija Valtanen* tutustutti vieraat Kuhmon hienoihin kulttuurikohteisiin: Kalevalakylän Kuhmo Spiritiin, upeaan Kirjastotaloon ja Kuhmon Kamarimusiikista kautta maailman tunnetuksi tulleetseen, arvostettuun Kuhmo-taloon.

Karjalan valistajien kirkossa isä *Jarmo Hakkarainen* toimittaman ehtoopalveluksen jälkeen isä *Pentti Hakkarainen* toimitti yhteisen

litanian, jossa muistettiin rovasteja *Mikael Ievasta* ja *Elias Huurinaista*, kanttori *Armas Hotaria* ja merkittäviä kirkon kaunistajia ja lahjoittajia *Martta Loginoffia*, *Risto Laukkasta*, *Aleksi* ja *Anna Jestolaa*.

Juhlaliturgian edellä metropoliitta toimitti vedenpyhityksen ja vihmoi uusitun ikonostaasin, kirkkorakennuksen sekä palvelukseen kokoontuneet rukoilijat.

Päiväjuhla järjestettiin Kalevalan Kuntoutuskodin tiloissa. Isä *Pentti Hakkarainen* tervehdysanojen jälkeen lehtori *Marja-Stiina Suihko* tulkitsi suurenmoisella herkkyydellä *Anna Ahmatovan* Requiemrunoelmaa. Kaupunginvaltuutettu, Kuhmon kaupunginjohtajana Kuhmon kirkoksi vihkimisjuhlan aikoihin toiminut *Veikko Tikkanen* erinomaisena historioitsijana, kulttuurista kiinnostuneena tutkijana, kävi lävitse henkilökohtaisia ystävyysuhteitaan alueen vienankarjalaisiin sukuihin. Hän nosti aivan erityisesti esille Samulisten henkevän, lahjakkaan kulttuurisuvun vaikuttavat naiset.

Juhlapuheen pitäjäksi Kajaanin seurakunta oli saanut Oulun läänin maaherran *Eino Siuruaisen*. Hänen läsnäolonsa kuvasti hyvin sitä kulttuurista kunnioittavaa asennoitumista, jota läänimme johdon taholta on osoitettu alu-

eemme bysanttilais-slaavilais-karjalaista kulttuuria kohtaan.

Maaherra Siuruainen pureutui juhlapuheessaan hyvin ajankohtaiseen problematiikkaan eli siihen miten valtava henkinen murros on seurannut maamme itäisiä ja pohjoisia alueita Euroopan Unioniin liittymisemme jälkeen. Kylmät tuulet puhaltavat periferioita, Suomen syrjäseutuja kohtaan. Hän oli syvän huolestunut siitä, ettei periferioita pystytä tai haluta kehittää. Eteläiseen Suomeen keskittynyttä valtionhallintoa näyttää olevan ylivoimaisen vaikeaa sijoittaa syrjäalueille. Keskittymisajatukselle ja eteläisen Suomen valtahegemonialle tuntuu olevan mahdotonta tavoittaa koko maata ajattelevia vastavoimia. Maaherra Eino Siuruainen pohdiskeli koskettavasti myös niitä henkisiä huolen aiheita, jotka ilmenevät nuorten psyykkisinä sairastumisina, yleisenä pahoinvointina ja lisääntyvänä juurettomuutena. Yhteisöllisyys ja toisesta huolehtiminen on hajoamassa ja siksi pohjoisen alueen ihmisten on toimitava jo ennaltaehkäisevästi ja tähän tarvitaan hyvin laajapohjaista keskinäistä yhteistyötä.

Sotkamon Kamarikuoro johtajansa lehtori *Pirkko Kupiaisen* johdolla tulkitsi hienostuneesti vanhoja

bysanttilais-slaavilaisia hymnejä. Tervehdyksen juhlivalle Kajaanin seurakunnalle ja Kuhmon ortodoksisyhteisölle toivat Kuhmon kaupunginjohtaja *Eila Valtanen*, Kuhmon Rajavartioalueen johtaja kapteeni *Tiainen*, Kostamuksen seurakunnan kirkkoherra, arkkimandriitta *Nikodim* ja Kuhmon ev.lut. seurakunnan kirkkoherra *Kari Nikulainen*. Häntä muistettiin vuosikymmenien hyvästä ekumeenisesta, veljellisestä asennoitumisesta Kajaanin ortodoksista seurakuntaa kohtaan piispallisella siunauskirjalla.

Ennen juhlahetken loppuksi laulettua Ehtoohymniä ja metropoliitta *Panteleimonin* lausumia päätössanoja muistettiin *Vladimirin Jumalansyntyttäjän* ikoneilla maaherra *Eino Siuruaista*, kaupunginjohtaja *Eila Valtasta*, kaupunginvaltuutettu *Veikko Tikasta*, Kirkkunnan taloudenhoitaja, yli diakoni *Paavo Kokottia* ja hienon kulttuuriryön tehnyttä kultaaajamestari *Raimo Snellmania* ja hänen assistenttivävyään. Ikoneita lahjoittaessaan isä *Pentti Hakkarainen* muisti erityisesti yli diakoni *Paavo Kokottia*, jonka myönteinen asennoituminen näkyi ikonostaasin kunnostamis-työssä.

Isä Pentti Hakkarainen

Ponkalahdessa 4.8.1924 syntynyt Olga Tepontytär Huovinen (os. Valtonen) matkasi tuonilmaisiin pitkän ja monivaiheisen elämän jälkeen. Hänet siunattiin marraskuussa 2008 Ämmänsaaren tsasounassa ja saatettiin vielä samana päivänä Kuivajärven rannoille Kuikkanien kalmistoon.

Kuka oli Olga Huovinen? Hän oli aina lämpimästi hymyilevä ja pehmeä-ääninen mummo, jonka useimmat tunsivat nimellä Oili. Hän oli monen tietäjä ja taitaja, jonka muistikuvat rajan takaisesta Karjalasta olivat hyvässä järjestyksessä. Niitä oli häneltä tiedustellessa erityisesti kansanmusiikista tunnettu tutkija *Erkki Ala-Könni*. Niitä on hyvässä järjestyksessä myös Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa. Moni muukin lienee häneltä tietoja poiminut. Käsistään taitavana hän oli useasti nuorempia opastamassa karjalaisen naisen puvun ja nukkien teossa. Hänen aikaansaannoksiaan on myös museoiden kokoelmissa.

Oili-mummolla oli erityisen hyvät edellytykset kertoa vanhasta Vienan Karjalan kulttuurista. Hänen äitinsä oli laajaa Remsun sukua. Mummo *Nasto Remsu* oli sukujaan Mattinen. Hän oli hyvä stari-
nan sanoja. Ponkalahden jälkeen Oilin polku kulki muun muassa Vuokkiniemeen, Vuonniseen, Enonsuuhun, Kalevalaan, Kenttijärvelle ja sitten taas Vuokkiniemeen Nasto-mummon kanssa. Sodan aikana hän ehti Suomeen opiskelemaan ja tapasi heimolaisia Mattisen väkeä lyhyellä Helsingin matkalla. Surullisena syksynä 1944 hän matkasi kävellen ja karjaa

Ikuinen muisto

Oili Huovinen (1924-2008)

Ponkalahdesta Kuivajärvelle

Kuva: Heikki Rytkölen arkisto.

ohjaten Vuokkiniemestä Kontiomäelle saakka. Mummons Naston mukana hän Suomeen saapui, opiskeli ja teki töitä. Puoliso löytyi Kuivajärveltä *Mikko*-nimeltään, joka oli myös taitava käsistään ja aina valmis muita auttamaan. Mikko oli syntyjään Hietajärven Huovisia. Yhdessä viljeltiin Pienen Kuivajärven rannassa Niemen tilaa. Niemen Oilina hänet monet tunsivatkin. Välillä rakas Nasto mummo asui Kuivajärvelläkin Nimen talossa ja sittemmin *Saavisen Taimin* vinttihuoneessa.

Perhe kasvoi kahdella työllä ja yhdellä pojalla. Mieluisia vunukoitakin oli kaksi. Poikia molemmat. Välillä oltiin kummeina. Muun muassa *Karhusen Timoa* kastamassa.

Erityisesti kuiva- ja hietajärveläisten suuri ponnistus oli 1980-luvulla vienalaisten häiden esittäminen *Aino Junkkarin* opastuksella. Oili-mummo valmisti tarvittavat asut ja esiintyi myös morsiamen äitinä. Nuo häät tallentuivat myös televisio-ohjelmaksi, joka on monella kirkkaana mielessä.

Oili Huovinen ehti nähdä myös sen ajan, että Vartiuksen kautta pääsi omalla kyydillä tapaamaan heimolaisia Vuokkiniemeen ja muuallekin. Tulijoita oli runsain määrin myös rajan takaa. Muiden mukana saapui oma sisko *Helmi*. Monet menneet siinä muisteltiin ja vuosikymmenten ikävät ja näkemisen ilot itkettiin.

Viimeiset vuotensa Oili

eli Ämmänsaassa hyvissä voimin, mutta palasi Niemeen kuin kesäinen lintu kotirannoille. Viime kesänä hän kävi Vuokkiniemessä hyvästelimässä rakkaat lapsuuden maisemat, sukulaiset ja ystävät. Kuin aavistaen aikansa täyttyvän oli hän varannut joululahjatkin tyttärelleen ja vunukoilleen. Siellä ne odottivat pöydällä paketoitua vailla.

Oili-mummo tuli omin neuvoin toimeen loppuun saakka. Lyhyen sairauden jälkeen hän pääsi siihen lepoon, jonka matkalainen ansaitsee pitkän tien kuljettuaan.

Pyhä Jumala, Pyhä Väkevä, Pyhä Kuolematon, armahda meitä.

Heikki Rytkölä

Ortodoksien haudat Keminmaan hautausmaalla

Metropoliitta Panteleimon vihki Keminmaan hautausmaalla Vienan pakolaisten hautarivin ortodoksiseksi perinnekalmistoksi vuonna 2006. Se on pyhitetty koskemattomaksi hauta-alueeksi. Tämä tarkoittaa sitä, ettei sillä alueella saa mitenkään muuttaa hautamuistomerkkejä eikä niitä hautoja voi uudelleen ottaa käyttöön. Vain alueelle haudatun ortodoksien ortodoksinen jälkipolvi voi varata itselleen alueelta hautapaikan. Hautamuistomerkin tulee noudattaa karjalaista ortodoksiperinnettä.

Hauta-aluetta ei omista Oulun ortodoksinen seurakunta. Se on edelleen Keminmaan ev.lut. seurakunnan omaisuutta. Vaikka sinne on ilmestynyt valkoisia lappuja, ei se tarkoita sitä, että hautapaikat myytäisiin ulkopuolisille. Keminmaan seurakunta, Oulun tuomiokapituli, Oulun ortodoksinen seurakunta ja Oulun ortodoksinen hiippakunta ovat yhdessä sopineet sen alueen koskemattomuudesta. Vain heillä, joiden omaiset sillä alueella lepäävät, on oikeus varata itselleen hautapaikka. Kaikki tuota hauta-aluetta koskevat asiat ja kyselyt tulee suunnata Keminmaan seurakunnan kansliaan, jossa ilmeisesti uudelleen kirjaataan haudan omistussuhteet. Sillä voi olla, ettei seurakunnan kansliassa ole tietoa enää henkilöstä tai henkilöistä, jotka tuolla hauta-alueella hallitsevat hauta- tai hautoja.

Se miksi tämän artikkelin kirjoittamiseen olen ryhtynyt, johtuu siitä, että on paljon ollut liikkeellä väärää ja ehkä väärin ymmärrettyä tietoa alueella olevien hautojen hallintasuhteista. Parhaiten asiat selviävät kun itse kukin otatte yhteyttä Keminmaan seurakunnan kansliaan, siellä asiat selviävät ja varmistuvat.

Martti Takalo

Jukka Hyvönen (1918-2008)

Enoni Juho (Jukka) Hyvönen syntyi 5.5.1918 Akonlahden kylän Märkävaarassa Vienan-Karjalassa Ksenjan ja Prokopin nuorimpana lapsena. Perheessä oli neljä lasta.

Bolševikkien talonpoikiin kohdistaneen joukkotuhoamisen vuoksi Prokopin ja Ksenjan perhe joutui jättämään kotinsa tuhansien muiden vienankarjalaisten tavoin ja muuttamaan pakolaisina Suomeen. Perhe asettui asumaan Kuhmoniemeen. 1920-luvulla Kuhmosta käytettiin juuri tuota nimeä.

Alkuvaiheessa vanhemmat elättivät perheensä raskailla metsätöillä. Jukka ja muut lapset kävivät pakolaislapsille perustettua koulua.

Jukka-eno avioitui *Laini Kovalaisen* kanssa 24.12.1944. Heille syntyi kymmenen lasta, joista toiseksi nuorin kuoli aivan pienenä. Nykyisin lapsista seitsemän elää Suomessa ja kaksi Ruotsissa. Enoni puoliso Laini-täti elää Kuhmossa. Lapsenlapsia Jukalle ja Lainille siunaantui 16, lapsenlapsia 18.

Jukka-eno puolusti maamme jatkosodan aikana sa-

massa komppaniassa veljensä *Tepon* kanssa. Teppo kaatui sodan alkuvaiheessa 1941. Jukka palveli alikersantina Rukajärven suunnalla. Sodan jälkeen Jukka-eno ja Laini-täti jatkoivat elämäänsä Kuhmossa.

Elämäntyönsä Jukka teki Metsähallituksen palveluksessa aluksi kassöörinä ja myöhemmin työnjohtajana. Palvelusvuosia kertyi kaikkiaan 40.

Elämänsä loppuvaiheessa Jukka sairastui vakavasti, mutta säilytti loppuun elämänhalunsa ja valoisan mielensä. Olen Jumalalle kii-

tollinen, että sain olla Jukka-
enon rinnalla ja antaa hänelle säännöllisesti Herran pyhän ehtoollisen hänen elämänsä viimeisten viikkojen aikana. Viimeiset ajat Jukka sai olla rakkaitensa ympäröimänä niin kotona kuin Kuhmon terveyskeskuksessa. Puoliso Laini ja tytär *Kirsi* yhdessä muiden lapsien kanssa hoitivat häntä rakkaudella. Enoni Jukka siirtyi tuonilmaisiin 5.6.2008.

*Sisarenpoika
isä Kauko Ivanoff
Suomussalmi*

Georgi Radolinski, myöhemmin Yrjö Rämö, oli kotoisin laulujen ja runojen Karjalasta, tottunut laajoihin saloihin ja kimalteleviin vesiin. Hänen ympärillään helisi aina ortodoksinen veisuu, papin poikana hän kasvoi uskontoonsisältä päin. Georgin elämään kuului alusta alkaen monikulttuurisuus, -kansallisuus ja -kielisyys. Hän oli sujuvasti käyttäytyvä herrasmies, saanut käytöskoulutuksensa tätinsä hoivissa keisarillisen Smolnan instituutin neitojen kavaljeerina.

Hänen lapsuuteensa sisältyi vaikeita asioita. Äiti kuoli varhain ja varsin pian Yrjö joutui lopullisesti eroon perheestään, joka katosi vallankumouksen Neuvostoliittoon. Nuoruudessaan hän teki rajuja, nopeita päätöksiä, jotka määrittivät hänen elämänsä vuosikymmeniksi eteenpäin.

Vallankumouksen aikoihin hän käveli korpien läpi Pietarista tätinsä suojista Suojärvelle ja jäi sinne Koivusten kappataloon kauppa-apulaiseksi. Hän kävi pappiseminaarin ja hyväksyi piispan tarjouksen kaukana pohjoisessa olevan seurakunnan pappisvirasta ja matkusti nuorikkoineen Petsamoon. Papin työn hän aloitti siellä vuonna 1930.

Petsamon alue oli osa Suomea 1921-1939. Petsamon seurakunta toimi vuoteen 1949. Tuolloin perustettiin Lapin ortodoksinen seurakunta, jonka kirkkoherrana isä Yrjö toimi vuoteen 1970.

Petsamossa hän kävi säännöllisesti kaikissa laajan erämaaseurakuntansa kylissä ja käveli esille kaikki syrjäiset ja unohdetutkin tsasounat. Hän oli rakastettu paimen ja tärkeä apu arkisissakin asioissa. Pappi kantoi repussa ensimmäiset siemenperunat Suonikylään ja hoiti kolttien kauppa- ja muita asioita. Hän oli ahkera. Isä Yrjön poika Raimo kertoo, että koko Petsamon aikana hänellä oli vain yksi varsinainen kesäloma.

Evakkoon

Sotien aikana hän toimi sotilaspappina rintamalla ja oli mukana auttamassa

Isä Yrjö Rämöestä

Isä Yrjö 70-vuotiaana. Kuva kirjasta Isä Yrjö - Petsamon ja Lapin pappi. Toim. Mirjam Kälkäjä. Lapin ortodoksinen seurakunta 2002.

petsamolaisia evakkotaipaleilla. Evakossa Kalajoella hän oli seurakuntalaistensa tukena. Kun selvisi, että Petsamoon ei päästä palaamaan, hänet nimitettiin Lapin seurakunnan papiksi. Lapin seurakunta oli varsin laaja ja liikkuminen pitkälle sotien jälkeen oli hankalaa. Hän kulki aluksi polkupyörällä seurakuntalaistensa luona satojen kilometrien matkat. Isä Yrjö kertoi eräässä lehtihaastattelussa evakkoajan matkanteosta Kalajoelta seurakunnan muihin osiin:

- Matkoillani tulin Kalajoelta ensin bussilla Ylivieskaan, josta matkustin polkupyörineni junalla Ouluun. Oulussa hyppäsin pyörän selkään ja poljin Kelloon, Haukiputaalle, Iihin ja Kemiin. Pyörämatkani ei suinkaan pysähtynyt vielä Kemiin, vaan jatkoin länsirajaa Ylitorniolle, sota suunta muuttui Sinetän kautta Rovaniemelle. Siihen aikaan täytyi oma eväs pitää mukana, joten reppu rupesi vähitellen tuntumaan painavalta ja matkamies oli kuitti Rovaniemellä.

Sotien jälkeiset vuodet

Sotien jälkeen Lapin seurakunnan kirkkoherra sijoittui Rovaniemelle. Pommitettu ja poltettu kauppa oli lohduuttoman näköinen. Mutta vähin erin se alkoi nousta tuhkasta. Kauppalan johto antoi luvan ortodoksis seurakunnalle pitää jumalanpalveluksia Markkinakadulla, vanhan torin lähellä olleessa lasten päiväkodissa. Kolttien evakkotaival oli muiden petsamolaiden evakkoai-kaa pidempi. Väli-rahjan ajan hetkellistä kotieloa lukuun ottamatta se kesti talvisodan alusta vuoteen 1946, jolloin lopullinen sijoittuminen Inarin kuntaan alkoi.

Inarin kunnan alueelle asettui yli 700 seurakuntalaista Ivalon, Inarin, Nellimin ja Pikku-Petsamon kyliin, Keväjärvelle, Mustolaan, Särmi-järvelle, Niilijärvelle ja Hyljelahteen sekä Suonikylän kolttalapalaiset valtion asuttamana noin 65 kilometrin alueelle Nitsijärven-Sevettijärven vesistöjen varsille aina Näättä-mövesistöön saakka. Tuolle alueelle valtio rakensi kaikille perheille

asuinrakennukset ulkorakennuksineen, yhteensä 55 asuintaloa. Sevettijärvelle, asutuksen keskusta, on Ivalosta matkaa 150 kilometriä, suurin osa matkasta tietöntä kairaa. Erämaavalluksiin tottunut isä Yrjö kirjoittaa vuosikertomuksessaan 1949:

- Talvella on hyvä poroilla kulkea ja kesällä hyväksi käyttää vesistöjä. Mutta kelirikon aikaan ei muualla (pääse) kuin hyvällä säällä lentokoneella.

Petsamon ja Paatsjoen Kolttakönkään kolttille valtio rakensi 31 asuintaloa Ivalo-Nellim-välille maantien varrelle.

suurempia ryhmiä ortodoksis seurakunnan jäseniä asui Oulun läänissä Oulussa, Haukiputaalla, Maksniemessä, Myllykankaalla ja Lapin läänissä Kemissä, Tervolan Varejoella ja Rovaniemellä. Yksittäisiä ortodoksiperheitä asui lähes jokaisessa Lapin ja Oulun läänin kunnassa. Seurakuntien osalta jälle rakennus merkitsi uusien tsasounien rakentamista sijoituskyliin.

Isä Yrjö kertoo ensimmäisten rauhan ajan vuo-

sien tilanteesta vuosikertomuksessaan:

- Seurakuntatyö Petsamon siirtoseurakunnassa, joka on hajaantunut kahden maamme pinta-alaltaan suurimpien Oulun ja Lapin läänien alueilla on ollut vaikeata ja hankalaa. On sellaisia asutusalueita, jotka ovat jopa 150 km tiettömän taipaleen takana. Tällaisen taipaleen matkavaikeuksia on vaikeata kuvata, sillä kokematon ei kuitenkaan niitten vaikeuksiin usko. Tällaisten tiettömien kylien taipaleitten takana asuu kolttalapalaiset, entisen Petsamon Suonikylän koltat. Nämä ovat hyvin uskonnollisia ja hartaita ortodokseja, niin että sinne matkustaessa mielellään kestää vaikeatkin matkavaivat.

Petsamo nykyisin

Petsamossa syntyneet pääsivät ensi kertaa käymään Petsamossa vuonna 1990. Itse olin mukana tuolla matkalla. Sen matkan järkytyksistä en päässyt irti, ennen kuin kirjoitin matkasta kirjan, Joen takana Petsamo.

Samalta matkalta isä Yrjön hyvä ystävä Leila Järvinen toi hänelle ensimmäiset näkijänviestit Petsamosta. Kotipaikkaa ei enää ollut. Pappila oli poissa. Kirkot revitty, raikattu. Hautasmaat tuhattu. Kaikkialla kaaos ja saaste.

Se masensi isä Yrjön.

Isä Yrjö ei mennyt enää koskaan sinne. Ei Karjalaan. Ei Petsamoon.

Petsamon luostarin toiminta oli 1990-luvulla jo elpymässä, Alaluostarin pystyyn jääneen kirkon suojissa munkit kestitsivät matkailijoita kuin ennen ja pikkuruisessa tsasounassa tuoksui suitsuke. Monet entiset petsamolaiset ovat sytyttäneet tuohuksensa siellä ja muistelleet aikoja vuosikymmenten takaa.

Nyt tuo sodalta säästynyt kirkkorakennus on poissa. Se paloi joulukuuisena yönä 2007. Parkkinan rappeutunut kirkko on jo aikaisemmin jyrätty maan tasalle. Petsamossa on enää norjalaisten entisöimä pyhien Boriksen ja Glebin kirkko.

Lapissa isä Yrjön työtä muistetaan edelleen

Lehtori Inkeri Peura kertoo ystävästään:

- Mitä enemmän Yrjön persoonaa olen myöhemmin pohtinut, minulle on syntynyt voimakas käsitys, että hän oli yhdistäjä, ei erottaja. Kun Lapin ortodoksinen seurakunta sodan jälkeen perustettiin, tuli Yrjö Rämestä kahden ortodoksisen evakkokansan, karjalaisten ja kolttien pappi ja yhdistäjä. Lisäksi hän kykeni ainutlaatuisen avoimena ja valovoimaisena persoonana luomaan hyvät suhteet valtaväestön luterilaisen kirkon papiin ja seurakuntalaisiin, joten häntä voidaan oikeutetusti pitää kolmen evakkokansan kunnioittamana pappina.

Haastattelin kerran radioon Petsamon siirtolaisia kysellen heidän sopeutumistaan sodan jälkeiseen Suomeen. Sain käsityksen, että tempelit, kirkot ja tsasounat muodostavat ortodoksiselle väestölle hengellisen kodin uusien olosuhteiden keskellä.

”Omassa kirkossani minulle on säilynyt lapsuuteni Petsamo”, sanoi Elna Nelin, os. Hepoaho, varjo-kelainen ortodoksi. Hän on juuri se mummo, jonka lapsenlapsen panin runossani laulamaan mummon Petsamosta. Viimeinen säkeistö tuosta runosta kuuluu:

*Se on minussa jossain
se valkea lintu
joka rannalla vuonon
mummolle laskeutui
se on minun se laulu
ja se sydämeniskuissa lyö
minun historiastani
kaukaa se kantautui*

*Minun mummolla on niin
kaunis ääni,
kun se Petsamon muistoja
kertoo.
Minun mummolla sielussa
linnut laulaa,
kun se kauas, kauas kotia
kulkee.*

**Mirjam Kälkäjä
kirjailija**

*Artikkeli on alun perin
Oulun seurakuntalissa
28.9.2008 pidetty esitelmä.
Toimitus on lyhentänyt
tekstiä ja laatinut väliotsi-
kot.*

Arvokas lahjoitus kirkkomuseolle

Arkkipiispa Leo luovuttaa Martti Takalolle kirkkomuseon myöntämän lahjakirjan. Kuva: Ortodoksinen tiedotuskeskus.

Kemiläisen *Martti Takalon* äidin vanhemmat *Olga* (Olonja) ja *Heikki* (Huoti) *Kuusela* (Pestrikoff) saapuivat pakolaisina Suomeen keuhkokuumeella 1922. He olivat kotoisin Pohjois-Vienasta Oulangan pitäjän Sohjanan kylästä. Paikka on laajan Tuoppajärven rantamalla, jonka saarella toimi alueen hengellinen keskus, vanhauskoisten skiitta. Kuuselat löysivät uuden kotipaikan Kemistä, jossa elivät elämänsä myös Martti Takalon vanhemmat Irja ja Risto.

Irja Takalon kuoleman

jälkeen Martti Takalo päätti lahjoittaa perheessä isovanhempien perintönä kulkeneet slaavinkieliset rukouskirjat Kuopion kirkkomuseoon. On kysymys kahdesta käsikirjoituksesta. Toinen sijoittunee 1600-luvulle ja on vanhauskoisten kaavan mukaan toimitettavien jumalanpalvelusten tekstikirja. Toinen teksteistä on vihkoon kirjoitettu jumalanpalvelusohjekirja. Otsakkeeksi sille on kirjoitettu: Skiitan rukoussääntö.

Takalon isovanhemmat olivat ns. papittomaan vanhauskoisten haaraan

kuuluvia hartaita uskovia. Tällä uskontomuodolla oli Pohjois-Vienassa vankka kannatus aina vallankumoukseen saakka. Heidän pakomatkalleen mukaansa ottamat rukouskirjat ovat harvinaisuudessaan ainutlaatuisia ja odottavat nyt asiantuntijoiden tarkempaa selvitystä.

Martti Takalo luovutti rukouskirjat kirkkomuseoon 16.12.2008. Museon puolesta ne kiitollisuudella otti vastaan arkkipiispa *Leo*.

P.S.

Kirkko- juhla Virossa

Viron kansallisessa ortodoksisessa kirkossa vietettiin tammikuun alkupuolella 2009 merkittävää tapahtumaa. Metropoliitta Stefanoksen johtama autonominen kirkko sai kaksi uutta piispaa. Isä Eelija Ojaperv vihittiin Tartossa Tarton piispaksi lauantaina 10. tammikuuta ja isä Aleksander Hopjorski Pärnussa Pärnun ja Saarenmaan esipaimeneksi seuraavana maanantaina.

Molemmat uudet piispat ovat vielä nuoria miehiä, puhuvat täydellisesti eestiä ja venäjää. He ovat opiskelleet paikallisissa yliopistoissa ja olleet mukana seurakuntatyössä.

Piispaksi vihkimyksiin osallistui kahdeksan esipaimenta pääosin kreikkalaisesta maailmasta, Konstantinopolin patriarkka *Bartolomeoksen* edustajana iäkäs Derkan metropoliitta *Konstantinos*. Juhlatilaisuuksiin osallistui myös Nikean metropoliitta *Johannes*, joka kantoi käytännön vastuuta Viron kirkosta sen uudelleenitsemisen aikana. Tarton Uspenien kirkko ja Pärnun Kristuksen kirkastumisen kirkko täytyivät rukoiloijoista. Heidän joukossaan oli myös suomalaista papiin ja seurakuntaväkeä.

Ulkomaalaisille vieraille järjestettiin paikalliskirkon puolesta päivän retki Saarenmaalle ja runsaasti monipuolista kulttuuriohjelmaa.

Suomen ortodoksista kirkkoa Viron juhlassa edusti Oulun metropoliitta *Panteleimon*. Hän toivotti uusille piispoille menestystä työssään ja luovutti kummallekin muistolahjana piispansauvan.

Paimensanom

Liity Valamon kirjakerhoon

Ortodoksista kirjallisuutta julkaistaan tänä päivänä maassamme ilahduttavan runsaasti. Valamon luostari Heinävedellä liittyi julkaisutahojen joukkoon 1970-luvun lopulla ja perusti samalla luostarin nimeä kantavan kirjakerhon. Tämän kevään kerhokirja on järjestyksessään jo 98. Idän kirkon hengellinen kirjallisuus kiinnostaa lukijoita syvyydellään ja elämänläheisyydellään. On ilahduttavaa, että sitä kohtaan on kiinnostusta yli kirkkokuntien rajojen.

Luostarin kirjakerho tarjoaa jäsenilleen uutta ortodoksista kirjallisuutta kaikille Suomeen heti

teoksen ilmestyttyä ja alennettuun hintaan. Jäsenkirjat maksetaan tilisiirtona teoksen saavuttua osoitteeseensa. Kerho myöntää tuotteesta 20 -40 % alennuksen. Postilähetyskulut lisätään hintaan.

Kirjakerho lähettää jäsenilleen noin neljä julkaisua vuodessa. Jos jäsen ei julkaisua halua, hän voi ilmoittaa asiasta kerhoon etukäteen tai palauttaa kirjan asiakaspalautteena viikon kuluessa.

Valamon luostari suorittaa julkaisutoimintansa ja kirjakerhonsa kautta arvokasta sisälähetystyötä. Tukeamme luostaria tässä arvokkaassa tehtäväs-

sä liittymällä kirjakerhon jäseneksi ja kertomalla siitä myös ortodoksisesta kirkosta kiinnostuneille ystävillemme.

Valamon kirjakerhon yhteystiedot:

Valamon kirjakerho

Valamontie 42
79850 Uusi-Valamo
p. 017-5701 512
Fax 017-5701 510

Sähköposti:
valamon.kirjakerho@
valamo.fi

Internet:
www.valamo.fi/kirjakerho

Arkkipiispa Leo vetoaa papistoa osallis- tumaan jumalan- palveluksiin

Arkkipiispa Leo on lähettänyt Karjalan hiippakunnan papistolle paimenkirjeen papiston velvollisuudesta osallistua viikoittain jumalanpalveluksiin.

Arkkipiispan mukaan jokainen papiksi ja diakoniksi vihitty henkilö – riippumatta siitä saako hän työstään korvauksen – on aina kirkon palvelija ja oltava näin ollen käytettävissä pyhiin toimituksiin asuinseurakuntansa alueella.

Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa painottaa paimenkirjeessään, että papistoon kuuluvien on osallistuttava kirkon kanonisen oikeuden mukaan jumalanpalvelukseen ja Herran ehtoolliseen aina kun siihen on mahdollisuus.

- Seurakuntien kirkkoherrat tarvitsevat tuekseen vapaaehtoistyötä tekeviä pappeja ja diakoneja. Vain papiston tiiviillä yhteistyöllä jumalanpalvelusten määrää voidaan seurakunnissa kestävästi lisätä, arkkipiispa toteaa.

Arkkipiispa toivoo, että paimenkirje johtaa papiston keskuudessa syväsiempäänkin keskusteluun pappeuden palvelutehtävän vastuusta ja merkityksestä.

Ortodoksinen tiedostuskeskus

Matka kulttuurikeskus Sofiaan

Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkon kupoli Espoon Tapiolassa vangitsee kulkijan katseen. Kuva: Pekka Taskinen.

Kiuruveden seurakunnan alueelta kokoontui pieni joukko tiistaiseuralaisia Pyhäsalmeen, josta matkasimme pikkubussilla Kulttuurikeskus Sofiaan Helsinkiin. Matkamme alkoi sakeassa lumipyryssä, joka kuitenkin muuttui Viitasaaren jälkeen vesisaateksi.

Isä Antero toimitti alkumatkalla rukouspalveluksen matkallaolevien puolesta. Matka meni rattosasti jutellen ja Jeesuksen rukousta kuunnellen. Illalla

olimme perillä Sofiassa, jossa ruokailimme ja matkasta väsyneinä menimme nukkumaan.

Seuraava päivä oli Karjalan Valistajien juhla, jota vietimme Tikkurilan kirkossa toimitetussa Liturgiassa. Isä Raimo Huttu ja kanttori Helena Tchervinskij ottivat meidät vastaan ja palveluksen jälkeen nautimme kirkkokahvit paikallisten seurakuntalaisten kanssa. Lämpimät kiitokset isä Raimolle, Helenalle ja kaikille seurakuntalaisille. Tikkurilasta jatkoimme

matkaa Tapiolaan Herman Alaskalaisen kirkkoon, johon meidät toivotti tervetulleeksi Maija-Liisa Nousiainen, hän myös esitelti meille kirkon. Kiitos Maija-Liisalle.

Sitten olikin vuorossa lepotauko ennen iltaohjelmaa.

Osallistuimme Ehtoopalvelukseen Sofian kirkossa. Ennen palvelusta Veli Romanos esitteli meille Sofiaa. Ehtoopalveluksen toimitti metropoliitta Ambrosius ja hän esitteli Pyhän Sofian Jumalallisen Viisauden kappelin. Pal-

veluksen jälkeen metropoliitta otti meidät vastaan hiippakunnan tiloissa, jossa saimme viettää lämminhenkisen keskustelutuokion. Muistelimme aikoja jolloin metropoliitta oli Oulussa ja vieraili useita kertoja Kiuruveden seurakunnan alueella. Lämmin kiitos metropoliitta Ambrosiukselle yhteisestä rukouksesta ja vieraanvaraisuudesta. Lauantain ohjelma päättyi iltapalaan, saunomiseen ja vapaaseen seurusteluun. Matka antoi erinomaisen tilaisuuden laaja-alaisen seurakunnan jäsenten tutustumiseen toisiinsa.

Sunnuntai-aamuna matkasimme liturgiaan Uspenskin katedraaliin, jossa osa matkalaisista ei ollut aiemmin käynyt. Liturgian jälkeen nautimme kirkkokahvit kryptassa, jossa oli tilaisuus jutella helsinkiläisten tuttujen ja ystävien kanssa. Aurinkoiselta Katajanokalta läksimme paluumatkalle.

Kiitos Romanokselle ja tervetuloa käymään entisille selkosille. Kiitokset kaikille mukana olleille.

Siunattua suuren paaston aikaa.

**Marja-Leena Maksimainen
Pyhäsalmi**

Tiistaiseurat

Oulun tiistaiseuran kokoontumiset kevätkaudella 2009

10.3., 24.3., pääsiäisaika.
21.4., 5.5., ja 19.5.

Kokoontumispaikkana Heinätorin ev.lut. seurakuntakodin alasali, Aleksanterinkatu 71, ja aika kello 17.

Kiitos menneestä seuramme 60 -vuotisjuhlavuodesta. Siunausta ja jaksamista vuodelle 2009!

Isä Eino Hynninen

Kempeleen tiistaiseura

Kempeleen tiistaiseuran vuosikokous pidetään ti

17.2.2009 klo 18.30 Lea ja Pentti Idillä, Talitiaisentie 3, Kempele. Tervetuloa!

Kevään 2009 toimintailat:

Ti 17.3.2009 klo 18.30 Anni ja Yrjö Takkulalla, Ollilantie 37, Kempele

Ti 28.4.2009 klo 18.30 Raisa ja Lauri Vihavaisella, Pellonpolku 3 D, Tyrnävä

Ti 26.5.2009 klo 18.30 Heljä Rahikkalalla, Kokkokankaantie 125, Kempele

Lisätietoja illoista puheenjohtaja Heljä Rahikkalalta puh. 040-5181 071. Muutokset ilmoitetaan mahdollisia, joten seuraa lehti-ilmoittelua Lakeuden lehdestä edellisellä viikolla.

Pyhjärven tiistaiseuran kokoontumiset keväällä 2009

* 23.2. klo 18 alkavan Andreas Kreetalaisen katumuskanonin jälkeen tsasounassa.

* 24.3. klo 13.00 Nuttulinna, Seija Koski-Viitajoen kodissa, Jyväskylätie 1702

* 23.4. klo 13 Birgit ja Ari Elgbackan kodissa, Kätkyntienmentie 183

* 3.5. klo 10 liturgia ja panihida tsasounassa ja sen jälkeen ruokailu ja yhdessäolo Verkakorannassa.

Oulun kirkkoherranvirasto on muuttanut

Oulun kirkkoherranvirasto on muuttanut 1.2.2009 hiippakuntakeskuksen taloon, Nummikatu 30 B 10, 90100 Oulu. Puhelinnumerot säilyvät ennallaan (kirkkoherran lankapuhelinnumero poistuu): (08)311 5741, fax (08)375986, sähköposti: oulu@ort.fi. Kirkkoherra Raimo Kiiskinen, p. 0400 890 622. Virasto on avoinna ma-pe klo 9-12.

Vanhan seurakuntatalon purkutyö on aloitettu 16.2.2009. Jos Luoja suo, uusiin tiloihin voidaan muuttaa joulukuussa 2009.

Oulun ortodoksinen seurakunta

Ortodoksisen kirkon jäsenmäärä kasvaa edelleen

Suomen ortodoksisen kirkon myönteinen jäsenmäärän kehitys jatkui myös vuonna 2008, vaikka kirkosta eroaminen lisääntyi

Jäsenmäärä oli 61 241

Suomen ortodoksisen kirkon yli kaksi vuosikymmentä kestänyt myönteinen väestökehitys jatkui myös vuonna 2008, mutta kasvultaan hieman pienempänä kuin aikaisemmin. Kirkon jäsenmäärä oli vuoden 2008 lopussa 61 241 henkilöä.

Jäsenmäärä kasvoi 123 henkilöllä. Seurakuntiin liittyi uusia jäseniä yhteensä 933. Kirkosta erosi

viime vuonna 626 henkeä, mikä on suurin määrä vuosikymmeniin. Kastettuja oli 549 ja kuolleita 735. Näiden lukujen suhde on pysynyt ennallaan. Sellaisia avioliittoja, jossa ainakin toinen oli ortodoksisen kirkon jäsen, solmittiin 378. Avioeroja kirjattiin 312.

Karjalan hiippakunnan 11 seurakuntaan kuului 21 396 jäsentä, Helsingin hiippakunnan kahdeksaan seurakuntaan kuului 32 487 ja Oulun hiippakunnan viiteen seurakuntaan 6991 jäsentä. Lintulan luostarin sisaristossa oli 14 ja Valamon luostarin veljestössä seitsemän jäsentä.

Karjalan hiippakunnan seurakuntien jäsenmäärä väheni 160 hengellä, Oulun hiippakunnassa oli lisäystä 12 ja Helsingin hiippakunnassa 271 henkeä.

Kirkollishallituksessa pidettävässä keskusarkistossa oli kirjoilla 346 henkeä. Edellä mainittuihin lukuihin sisältyy myös poissaoleva väestö. Läsnä oleva kirkon väkiluku oli vuoden päättyessä jäsenrekisterijärjestelmän tuottaman tilaston mukaan 58 449 henkeä.

Kirkon jäsenistä miltei joka kolmas on kirjoilla suurimmassa seurakunnassa Helsingissä, johon kuului vuoden 2008 lopussa 19 494 jäsentä (lisäystä 150).

Seuraavina olivat Joensuu (5670, lisäystä 5), Kuopio (4019, vähennystä 30), Tampere (2829, lisäystä 23) ja Turku (2669, lisäystä 8).

Oulun hiippakunnan seurakuntien jäsenmäärät ja niiden muutokset: Kajaani 1963 (+7), Kiuruvesi 533 (0), Lappi 1164 (+8), Oulu 2429 (+5) ja Vaasa 1002 (-8).

Jäsenmäärältään pienin seurakunta oli Kiuruvesi. Muut alle tuhannen jäsenen seurakunnat olivat Lieksa (766), Kotka (955) ja Rautalampi (963).

Ortodoksinen tiedotuskeskus

Oulun seurakunnan väestötilasto vuodelta 2008

Kastetut
poikia 12, tyttöjä 10
yht. 22

Srk:an muuttanut
miehiä 30, naisia 41
yht. 71

Liittynyt kirkkoon
miehiä 18, naisia 31
yht. 49

Kuollut
miehiä 20, naisia 14
yht. 34

Srk:sta muuttanut
miehiä 32, naisia 49
yht. 81

Luopunut kirkosta
miehiä 14, naisia 11
yht. 25

Jäsenmäärän lisäystä 2 henkilöä (poislukien ns. poissaolevat)

Oulun ortodoksinen seurakunta

Oulun seurakunnan lapsi- ja nuorisotoimintaa keväällä 2009

Äiti-lapsikerho

Seurakunnan äiti-lapsikerho kokoontuu joka torstai klo 10-11.30 (huom. uusi osoite Nummikatu 30 B 10!) Kerho on tarkoitettu 0-3 vuotiaille vauvoille ja lapsille sekä heidän vanhemmilleen. Kerhossa jutellaan mukavia, lauleskellaan ja leikitään.

Kerhon alussa on pieni hartaushetki, jonka jälkeen on tarjolla kahvia/teetä sekä leipää ja keksiä. Omia eväitä voi ottaa mukaan. Tervetuloa!

Lastenkerho

Seurakunnan lastenkerho kokoontuu, joka toinen maanantai klo 17.-18.00 (16.2, 2.3, 16.3, 30.3, 20.4, 4.5, 18.5) uudessa osoitteessa: Nummikatu 30 b 10! Lastenkerho on tarkoitettu ala-asteikäisille. Kerhossa tutustutaan ortodoksisuuteen, askarrellaan ja leikitään.

Nuortenkerho

Seurakunnan nuortenker-

ho, joka toinen maanantai klo 18.-20.00 (16.2, 2.3, 16.3, 30.3, 20.4, 4.5, 18.5) uudessa osoitteessa: Nummikatu 30 b 10 Kerhossa keskustellaan, pelaillaan ja tehdään mukavia asioita yhdessä.

Virpovitsojen valmistustalkoot

Lasaruksen lauantaina (4.4.2009) järjestetään osoitteessa: Nummikatu 30 B 10 klo 11-13 ”virpovitsojen valmistustalkoot”. Materiaaleista perimme maksua joko 5€/perhe tai 2€/hlö. Tervetuloa!

Perheleiri

Oulun seurakunta järjestää perheleirin Muhoksella, Koortilan leirikeskuksessa 15.-17.5.2009.

Perheleiri on tarkoitettu lapsille ja heidän vanhemmille, kummeille tai muille sukulaisille. Perheleirillä tutustutaan ortodoksisuuteen ja toisiin perheisiin yhteisen toiminnan kautta. Paikkoja leirille on rajoitetusti ja ne täytetään ilmoit-

tautumisjärjestyksessä. Leirin hinta on 50€/perhe sis. majoituksen, ruuan ja ohjelman. ilmoittautumiset 16.2.-31.3.2009 nuoriso-, ja diakoniatyöntekijälle Petri Aholle 045 1147 447

Lastenleiri Puro Niemessä

Oulun ortodoksinen seurakunta järjestää yhdessä Ortodoksisen Nuorten Liiton (Lisätietoa ONL:stä osoitteessa www.onl.fi) kanssa lastenleirin Puro Niemessä leirikeskuksessa Rautalammillä. Leirin ajankohta on 13-16.7.2009. Leirille järjestetään kuljetus Oulusta. Leirin hinta on Oulun ortodoksinen seurakunnan jäsenille 35€ (muilta kuin seurakuntamme jäseniltä perimme 50€ osallistumismaksun). Sitovat ilmoittautumiset leirille tapahtuu erillisellä ilmoittautumislomakkeella, joita saa Oulun srk. kansliasta Ilmoittautumislomakkeet tulee palauttaa 1.4.2009 mennessä seurakuntaan.

Puhelin ilmoittautumisia ei oteta vastaan. Ilmoittau-

tuneet saavat myöhemmin leirikirjeen jossa on tarkempaa infoa lastenleiristä sekä pankkisiirron jolla leirin voi maksaa.

Oulun ortodoksisen seurakunnan kesän 2009 kristinoppileiri

Oulun ortodoksinen seurakunta järjestää kristinoppileirin ensisijaisesti vuonna 1994 ja sitä ennen syntyneille. Leirin ajankohdaksi on 19.-26.7.2009. Leirin päätösliturgia on Oulussa pyhän Kolminaisuuden katedraalissa su 26.7.2009 klo 10.

Ilmoittautuminen leirille tapahtuu erillisellä ilmoittautumislomakkeella, joita saa seurakunnasta 31.3.2009 mennessä (Oulun ortodoksinen seurakunta, Nummikatu 30 B 10, 90100 Oulu)

Haetaan ohjaajia Oulun ja Vaasan kristinoppileirille 19.-26.2009 ja Perheleirille 15.-17.5.2009.

Etusijalla ohjaajapaikkoja täytettäessä on Oulun ja

kristinoppileirille myös Vaasan seurakunnan jäsenet. Valituilta ohjaajilta edellytämme osallistumista Puro Niemessä pidettävälle ONL:n leirinohjaajakursseille (kurssin ajankohta varmistuu myöhemmin), mikäli ei ole aikaisemmin osallistunut.

Vapaamuotoiset hakemukset liitteineen ja yhteystietoineen keskiviikkona 13.3.2009 klo 12.00 mennessä osoitteeseen:

Oulun ort. srk/Petri Aho
Nummikatu 30 B 10
90100 Oulu

Valituille ohjaajille ilmoitetaan asiasta henkilökohtaisesti. Hakemuksia ei palauteta.

Lisätietoja saa Oulun seurakunnan nuoriso- ja diakoniatyöntekijältä Petri Aholta (gsm 045 1147 447, petri.aho@ort.fi).

Luukkaan evankeliumi käännetään koltaksi

Luukkaan evankeliumin käännöstyö koltan kielelle käynnistyi työryhmän järjestäytymiskokouksella Sevettijärvellä joulukuussa. Oulun metropoliitta Panteleimon antoi viime syksynä työryhmälle tehtäväksi aloittaa Luukkaan evankeliumin käännöstyö. Aiemmin koltansaameksi ovat ilmestyneet rukous- ja hartauskirja, Johannes Krysostomoksen jumalallinen liturgia ja Johanneksen evankeliumi.

Kääntäjien parissa on tapahtunut sukupolvenvaihdos. Aikaisempia käännoiksi olivat tekemässä Petsamosta sodan seurauksena Inariin muuttaneet siirtolaiset. Nyt kaikki kääntäjät ovat sodan jälkeen Inarissa syntyneitä. Käännoistyötä johtavan kanttori *Erkki Lumisalmen* lisäksi ryhmässä ovat mukana *Veikko Feodoroff*, *Katri Fofonoff* sekä *Seija Sivertsen*. Professori *Pekka Sammallahti* sekä *Satu* ja *Jouni Moshnikoff* toimivat käännostekstien tarkastajina.

Ortodoksinen tiedotuskeskus

«Господи,.. духа праздноности не дай мне», или Размышление перед постом

Начинается Великий пост, время, в которое каждый из нас задумывается, как его провести с пользой. Хочется остановиться в потоке повседневной жизни и заняться чем-нибудь нужным и важным, чем-то, на что обычно у нас не хватает времени и сил. Но что же это – самое важное?

Когда говорят о посте, в первую очередь вспоминают, что пост должен быть не диетическим, не физическим и не душевным, а духовным. И это сущая правда, если только под духовным постом мы подразумеваем серьезное, глубокое и последовательное усилие для выправления нашей жизни по воле Божьей. Но в реальной жизни чаще случается так, что эта ставшая уже общепринятой истина оказывается поводом не для духовной работы, а полного самоуспокоения и самооправдания. Жизнь нашего духа – большая тайна, нежели жизнь тела и даже

души. И открывать ее для себя труднее. «Верный в малом и во многом верен». Это евангельское слово можно в полной мере приложить и к посту. Если мы способны ради Христа победить самые малые привязанности плоти, то Господь может дать нам силу и благодать преодолеть и более глубокие проблемы жизни. Поэтому начинать всегда надо с малого и простого, чтобы через это открывалось большее.

Но и «внешний» пост для нас оказывается не таким уж несущественным и простым. И дело даже не в том, что ограничение в пище сильно утомляет физически – современный человек в целом не несет таких физических нагрузок, как раньше, – а в психологической привязанности к условиям жизни, которые мы сами себе и обстоятельства создали. Пост требует от нас выйти хотя бы на некоторое время из привычной жизни и освободиться от того, без чего мы не представляем для себя «нормальной» жизни, но что чаще всего является для нас

роскошью. Ведь наша жизнь полна лишнего. Мы читаем в молитве Господней «Хлеб наш насущный даждь нам днесь», но давно потеряли эту меру насущного. Наша так называемая «потребительская корзина» все более напоминает скатерть-самобранку и служит не насыщению, а пресыщению. Повседневная – будничная и праздничная – жизнь настраивает нас не на внимание к себе, не на вовлечение, но на раз-влечение, от-влечение от себя, влечет нас к внешнему. Чем больше мы живем внешним, тем меньше мы видим себя и свой путь. И даже если мы работаем и не праздны в физическом смысле, то дух наш чаще всего пребывает в состоянии праздности и опьяненности внешним пресыщением – пресыщением пищей, комфортом, впечатлениями. Даже трудом. Ведь аргументом для оправдания собственной духовной лености чаще всего является внешняя занятость, загруженность, спешка, усталость... Мир как бы выводит человека из себя, заставляет нас заботиться и

думать не о том, что мы есть, а о том, чтобы есть, делая из человека высококоразвитое животное (хотя в одном из американских детских мультфильмов звери являют образец благоразумия: «Люди, – говорят они, – странные существа. Мы едим для того, чтобы жить, а они живут для того, чтобы есть»).

Пост из-влекает нас из этого состояния духовной праздности и душевной пресыщенности и во-влекает в жизнь внутреннюю, возвращает нас в себя, заставляет перенести внимание с внешнего на внутреннее, стелесного и душевного на духовное. Только из глубины себя, своей совести и веры мы можем не только услышать волю Божью о себе, но и обрести силы для жизни новой, для пути стяжания Духа мирного, к чему мы все призваны любящим нас и открывающим нам Свое Царство Богом.

Священник
Виктор Максимовский

Kirjat

Synkkä diagnoosi – miten hoidetaan?

Isä Jarmo Hakkarainen, Haavoitettu parantaja. Ortodoksinen pappi sielujen lääkärinä Kristuksessa. Yliopistopaino, Joensuu 2008, 224 s.

Isä Jarmo Hakkarainen on huolissaan monista asioista ja ilmiöistä: kirkon jäsenten maallistumisesta, epäkypsästä ja yksilökeskeisestä uskonnollisuudesta, pappien saarnoista, koulutustasosta ja avioeroista, globalisaatiosta ja yhteiskunnan moniarvois-tumisesta. Sielun sairauksia riittää, mutta pahinta on, etteivät kirkon jäsenet enää edes tiedosta sairauttaan ja avuntarvettaan. Maallistunut ihminen on hylännyt Jumalan terapeuttisen läsnäolon. Katumus on hänelle yhdentekevää.

Kirjassaan Haavoitettu

parantaja Isä Jarmo vetoaa toistuvasti ja monipuolisesti pyhiin isiin. Hän tiivistää isien ajatukset näin: ”Kirkko on sairaala, jossa hoidetaan synnin sairastuttamia ihmisiä. Piispat ja papit on kutsuttu kirkolliseen työhön toimimaan Jumalan kansan parantajina. Kirkon työ on luonteeltaan terapeuttista.” (s. 158)

Kirjan perusvire on synkkä. Hoitotoimenpiteiden ja lääkityksen sijaan Isä Jarmo tyytyy tekemään diagnoosin. Ja täytyy myöntää: hän kuvaakin väkevästi ihmisten sielun vammoja, joita kirkko on aina pyrkinyt parantamaan. Kyytiä saavat maallikot, jotka ovat rakkaudettomia ja epäkunnioittavia pappejaan kohtaan. Helpolla eivät pääse papitkaan, jotka eivät kykene hoitamaan parantajan tehtäväänsä, jos he eivät ensi itse

jäseniin kasvaa.” (s. 79)

Isä Jarmo antaa terveellisen muistutuksen kirkon, pappeuden, pelastuksen ja katumuksen terapeuttisesta luonteesta. Olisin kaivannut kuitenkin enemmän lääkkeitä niihin lukuisiin sielun vammoihin, joita hän kuvaa niin eloisesti. Olin esimerkiksi yllätynyt siitä, kuinka vähän ja satunnaisesti hän viittaa ehtoollisen parantavaan vaikutukseen.

”Ortodoksinen usko keskittyy

hyvään,” toteaa Isä Jarmo Hakkarainen kirjan loppupuolella (s. 183). Miksi hän sitten kirjoitti näin tummasävyisen kuvauksen kirkosta ja pappeista? Onko mitään toivoa? Onneksi hän muistaa kuitenkin vakuuttaa: ”Ihminen on synnin tekojen haavoja kantavanakin Jumalan rakkauden ja terapian kohde.” (s. 187)

Päivi Jussila
Teologian tohtori
Oulu

Ortodokslažvuōđ pā'sspei'vv

Jōnn pāā'zztem āāi'j vuōssmōs pā'sspei'v lij ortodokslažvuōđ pā'sspei'v. Ceerkav mušttal vuāittmōōzz kavvsi ra'skķeem vuāittmōōzz miārkan koon tobddāp še ikonoklasmen da kavvsi o'dđest sätmōš cistte Konstantinopolist ii'j 842 āānnum ceerkavvuōdsāābbrest. Tō'l pue'd tuōttān, što ceerkav lij Pāā'ss Jiōg viōggin vuāittām Isōōzz Kistōōzz boožeoummun nu't tārķelt što njevernī jje vuāitt šōddād. Tāān prāāzķjummu šōōddi historlaž: vuōssmōs vuāra »ortodokslaž vuāittprāāzņek« āā'nnet samai pāā'zztem āāi'j vuōssmōs pā'sspei'v.

Tropar:

Tuu puu'ttes kavvsasad mij kā'mrdep, oi Pue'rr, da mo'lidvā'ststep rie'kķeen pro'stjtjōōzz, oi Kristōs Vuāspā'd, što Ton ka'jje'čček uvddsāād vā'jjla kāāzkažvuōđfāt, Ton tattuk ooumzen mōōnnād ri'stte. Spāssbōōžžee'l mij tō'l čuārřvap Tu'nne: Rāāmmain Ton tiōu'ddeķ puk, mij Spasite'l, ton kāā'tt puō'teķ maai'lm ka'jjeed.

Erkki Lumisalmi

Tapahtumakalenteri helmi-, maalisk- ja huhtikuussa 2009

OULUN SEURAKUNTA

Oulun ortodoksinen seurakunta, Nummikatu 30 B 10, 90100 Oulu, p. (08)311 5741, fax (08)375986, sähköposti: oulu@ort.fi. Kirkkoherra Raimo Kiiskinen, p. (08)375 986, 0400 890 622. II pappi Kuisma Suopela, p. (016)437 492, 0400 393 091. Kanttori Laura Aho, p. 040 556 3997, II kanttori Helena Matsi, p. 040 6479, nuoriso- ja diakonia-työntekijä Petri Aho, p. 045 114 7447

Oulu

Pyhän Kolminaisuuden katedraali

Torikatu 74

Isännöitsijä Kari Vasko
p. 040 776 6599

La 21.2. klo 18 Vigilia
Su 22.2. klo 10 Liturgia, sovintosunnuntai
Su 22.2. klo 18 Sovintosunnuntain suuri ehtoopalvelus
Ma 23.2. klo 18 Katumuskanoni
Ke 25.2. klo 18 Katumuskanoni
Pe 27.2. klo 18 Paastoliturgia
La 28.2. klo 18 Vigilia
Su 1.3. klo 10 Liturgia
Ke 4.3. klo 18 Paastoliturgia
La 7.3. klo 18 Vigilia
Su 8.3. klo 10 Liturgia
Ke 11.3. klo 18 Paastoliturgia, radiointi (Yle Radio 1), metropoliitta Panteleimon
La 14.3. klo 18 Vigilia
Su 15.3. klo 10 Liturgia
Ke 18.3. klo 18 Paastoliturgia
La 21.3. klo 18 Vigilia
Su 22.3. klo 10 Liturgia
Ti 24.3. klo 9 Aamupalvelus, suuri katumuskanoni
Ti 24.3. klo 18 Vigilia, Neitsyt Marian ilmestys
Ke 25.3. klo 18 Paastoliturgia
La 28.3. klo 18 Akatistos
Su 29.3. klo 10 Aamupalvelus
Ke 1.4. klo 18 Paastoliturgia
La 4.4. klo 18 Vigilia, virpovitsojen siunaus
Su 5.4. klo 10 Liturgia, palmusunnuntai
Ke 8.4. klo 18 Yleinen sairaanvoitelu
To 9.4. klo 9 Aamupalvelus
To 9.4. klo 18 Ehtoopalvelus ja liturgia, suuri torstai
Pe 10.4. klo 13 Suuri ehtoopalvelus, Kristuksen ristiltä ottaminen
La 11.4. klo 9 Ehtoopalvelus

ja liturgia, suuri lauantai
La 11.4. klo 23.30 puoliyöpalvelus
La 11.4. klo 24 Ristisaatto ja aamupalvelus
Su 12.4. klo 1 Liturgia, Herran pääsiäinen
Su 12.4. klo 16 Suuri ehtoopalvelus
Ma 13.4. klo 10 Liturgia, lasten pääsiäinen

Muhos

Kristuksen kirkastumisen rukoushuone

Kärpäntie 1

Isännöitsijä Seija Pirttikoski
p. 040 758 5463

Ti 24.2. klo 18 Katumuskanoni
Pe 6.3. klo 18 Paastoliturgia
La 21.3. klo 10 Liturgia, vainajien muistelupäivä
Pe 3.4. klo 18 Paastoliturgia
Pe 10.4. klo 9 Aamupalvelus, 12 kärsimysevankeliumia

Vihanti

Jumalanäidin suojeluksen rukoushuone

Vanha Ouluntie 26

Isännöitsijä Heikki Hilakivi
p. 050 603 94

To 26.2. klo 18 Katumuskanoni
Pe 13.3. klo 18 Paastoliturgia
Ke 25.3. klo 10 Liturgia, Jumalanäidin ilmestys
Ma 6.4. klo 18 Paastoliturgia
Pe 10.4. klo 18 Aamupalvelus, Kristuksen hautaaminen

Raaha

Jumalanäidin temppeliin käymisen rukoushuone

Brahenkatu 2

Isännöitsijä Lea Kuusirati
p. (08)223 8316

Su 22.2. klo 10 Liturgia
Pe 13.3. klo 18 Paastoliturgia
Su 29.3. klo 10 Liturgia
Ti 7.4. klo 18 Paastoliturgia

Kemi

Johannes Kastajan kirkko

Lehtokatu 31

Isännöitsijä Martti Takalo
p. 040 548 6052

La 21.2. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 22.2. klo 10 Liturgia
Su 22.2. klo 18 Ehtoopalvelus
Ke 25.2. klo 18 Katumuskanoni
Ti 24.3. klo 18 Ehtoopalvelus
Ke 25.3. klo 10 Liturgia, Neitsyt Marian ilmestys
Ke 1.4. klo 18 Paastoliturgia
La 4.4. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 5.4. klo 10 Liturgia, palmusunnuntai

To 9.4. klo 16 Yleinen sairaanvoitelu
To 9.4. klo 18 Suuren torstain liturgia
Pe 10.4. klo 13 Ehtoopalvelus, suuri perjantai
La 11.4. klo 23.30 Puoliyöpalvelus, ristisaatto ja aamupalvelus
Su 12.4. klo 01.00 Liturgia

Tornio

Apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko

Lukiokatu 1

Isännöitsijä Antero Hyttiäinen
p. (016)443 044

Ma 23.2. klo 18 Katumuskanoni
La 7.3. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 8.3. klo 10 Liturgia
La 28.3. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 29.3. klo 10 Liturgia
Ke 8.4. klo 18 Paastoliturgia
Pe 10.4. klo 10, 12 evankeliumia Vapahtajan kärsimyksistä

Haukiputaan Martinniemi

Pietarin ja Paavalin sekä Arseni Konevitsalaisen rukoushuone

Martinniementie 206

Isännöitsijä Timo Arhippainen
p. 040 413 3054

Ti 24.2. klo 18 Katumuskanoni
La 28.2. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 13. klo 10 Liturgia
Ke 18.3. klo 18 Paastoliturgia
La 21.3. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 22.3. klo 10 Liturgia
Ti 7.4. klo 18 Paastoliturgia
Ma 13.4. klo 10 liturgia, 2. pääsiäispäivä

Tervolan Varejoki

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen rukoushuone

Tsasounantie 34

Isännöitsijä Anja Suopela
p. (016)437 492

To 26.2. klo 18 Katumuskanoni
La 14.3. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 15.3. klo 10 Liturgia
Ma 6.4. klo 18 Paastoliturgia
Pe 10.4. klo 10 Aamupalvelus

Ii

Ii:n srk-talon kappeli

La 11.4. klo 10 Suuren lauantain liturgia

Kuusamo

Ev.lut. seurakuntatalo

Ti 24.2. Katumuskanoni
Su 8.3. klo 10 Liturgia
Ma 6.4. klo 18 Paastoliturgia

Kirkko televisiossa

TV1 la-su 11.-12.4. klo 23.55 – 3.30

Pääsiäisyön aamupalvelus ja liturgia, toimittaa Oulun metropoliitta Panteleimon Kajaani, Kristuksen kirkastumisen kirkko, (yhteislähetys Yle Radio 1)

Ortodoksiset hartaudet Yle radio 1

Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.50

La 28.2. Pastori Sergius Colliander, Kellokoski

La 21.3. Arkkimandriitta Sergei, Uusi Valamo

La 11.4. Rovasti Rauno Pietarinen, Joensuu

Iltahartaus klo 18.50

Ti 17.2. Piispa Arseni, Kuopio

Ti 17.3. Kirkkoherra Markus Aroma, Hämeenlinna

Pudasjärvi

Ev. lut. seurakuntatalo

Su 15.2. klo 10 Liturgia
Ke 1.4. klo 18 Paastoliturgia
Su 17.4. klo 10 Liturgia

Taivalkoski

Ev.lut. seurakuntatalo

Pe 20.3. klo 18 Paastoliturgia
Su 3.5. klo 10 Liturgia

Kalajoki

Vuorenkallion kappeli

Pe 20.3. klo 18 Paastoliturgia

Oulainen

Oulaisten yläkoulu

La 4.4. klo 10 Liturgia, Lasaruksen lauantai

Ortodoksiset jumalanpalvelukset Yle radio 1

Su 22.2. klo 18 Sovintosunnuntain ehtoopalvelus, Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Johannes Krysostomoksen kirkko, Hämeenlinna

Ke 25.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni, Pyhän Kolminaisuuden kirkko, Lahti

Su 1.3. klo 11 Liturgia, Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko, Varkaus

Ke 11.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia, Pyhän Kolminaisuuden katedraali, Oulu

Su 15.3. klo 11 Liturgia, Pokrovan kirkko, Lappeenranta

Su 29.3. klo 11 Liturgia, Pyhän Kolminaisuuden katedraali, Kuopio

Pe 10.4. klo 18 Suuren perjantain ehtoopalvelus, Pyhän Nikolaoksen kirkko, Joensuu

La 11.-12.4. klo 23.55-3.30 Pääsiäisyön aamupalvelus ja liturgia, Kristuksen kirkastumisen kirkko, Kajaani, yhteislähetys TV1

Kristukseen kastetut

Nico Oliver Kortetmäki, Muhos
Joona Christian Koski, Oulu

Ikuinen muisto

Matti Kalervo Hämäläinen 64 v. Kuusamo
Johannes Jerkkola 89 v. Muhos
Jari Jukka Antero Kotikangas 46 v. Muhos
Vilho Toppinen 77 v. Oulu
Pertti Sakari Torvinen 44 v. Oulu

Tervetuloa seurakuntaan

Asta-Maria Tuulikki Hernberg, Haukipudas
Liljana Hristova, Oulu
Tuula Annikki Kananen, Kuusamo
Esa Juhani Kontkanen, Oulu
Jouko Juhani Koski, Oulu
Philip Olavi Maaninen, Oulu

Tapahtumakalenteri helmi-, maaliskuu- ja huhtikuussa 2009

Leena Aulikki Makkonen, Siikalatva
 Martti Makkonen, Siikalatva
 Merja Sari Inkeri Möttönen, Vihanti
 Maritta Anneli Pudas, Oulu
 Timo Erkki Aleksander Salonen, Utajärvi
 Eeva Elisabeth, Juuso Erkki Aleksi ja Reeta Maria Takkinen, Siikalatva
 Reijo Rainer Telekäinen, Siikalatva
 Ritva Karina Tuominen, Kemi
 Rauni Tellervo Väänänen-Sainio, Oulu

Tornion lastenkerho

Ma 23.3. klo 16.30
 Ma 9.3. klo 16.30
 Ma 30.3. klo 16.30

Kemin lastenkerho

Ke 11.3. klo 16.30
 La 4.4. klo 15 virpovitsojen valmistus

Kemi-Tornio miestenpiiri

Ma 23.2. klo 18 Tornio
 Ma 30.3. klo 18 Kemi

Martinniemen tiistaiseura

Ti 17.2. klo 17 Kolehmaisella
 Ma 23.3. klo 17 Seppälällä
 Ti 21.4. klo 17 Kropsulla

KAJAANIN SEURAKUNTA

Kirkkoherranvirasto avoinna ti, to ja pe 09-12 ja 13-15 puh. 633030
 Virkatodistusten tilaukset puh. (08)3115741 tai sähköpostilla oulu@ort.fi
 Ajantasaisia uutisia, tapahtumia ja ilmoituksia voi seurata seurakunnan kotisivuilla osoitteessa www.ort.fi/kajaani

Kajaani

Kristuksen kirkastumisen kirkko

Kirkkokatu 17
Isännöitsijä Reijo Marjomaa
 p. (08) 633 0312

La 21.2. klo 18 Vigilia
 Su 22.2. klo 10 Liturgia
 Su 22.2. klo 18 Suuri ehtoopalvelus

Ke 25.2. klo 18 Suuri ehtoopalvelus (katumuskanoni)
 To 26.2. klo 18 Suuri ehtoopalvelus (katumuskanoni)
 Pe 27.2. klo 18 Paastoliturgia
 Ke 4.3. klo 18 Paastoliturgia
 Pe 6.3. klo 18 Paastoliturgia
 Ke 11.3. klo 18 Paastoliturgia
 Pe 13.3. klo 18 Paastoliturgia
 La 14.3. klo 18 Vigilia, metropoliitta Panteleimon
 Su 15.3. klo 10 Liturgia, metropoliitta Panteleimon
 Ke 18.3. klo 18 Paastoliturgia
 Pe 20.3. klo 18 Paastoliturgia
 Ti 24.3. klo 18 Jumalanäidin ilmestysjuhlan vigilia
 Ke 25.3. klo 10 Liturgia
 Ke 1.4. klo 18 Paastoliturgia
 Pe 3.4. klo 18 Paastoliturgia
 La 4.4. klo 18 Vigilia, Herran ratsastus Jerusalemiin
 Su 5.4. klo 10 Liturgia
 Ke 8.4. klo 10 Paastoliturgia, metropoliitta Panteleimon
 To 9.4. klo 18 Ehtoopalvelus ja Basileios Suuren liturgia
 Pe 10.4. klo 10 Suuren perjantain aamupalvelus
 Pe 10.4. klo 13 Suuren perjantain suuri ehtoopalvelus
 Pe 10.4. klo 18 Suuren lauantain aamupalvelus
 La 11.4. klo 10 Suuren lauantain ehtoopalvelus ja Basileios Suuren liturgia
 La 11.4. klo 23.30 Puoliyönpalvelus, ylösnousemuksen pääsiäinen, ristisaatto, aamupalvelus ja liturgia, metropoliitta Panteleimon ja papisto (radio ja TV)

Sotkamo

Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkko
Rauhantie 13
Isännöitsijä Vappu Korhonen
 p. (08) 6661811

La 28.2. klo 18 Vigilia
 Su 1.3. klo 10 Liturgia
 La 21.3. klo 18 Vigilia
 Su 22.3. klo 10 Liturgia

Kuhmo

Karjalan valistajien kirkko
Koulukatu 47
Isännöitsijä Martti Palviainen
 p. 040 7266352

Su 1.3. klo 10 Liturgia
 Ke 11.3. klo 18 Paastoliturgia
 La 21.3. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 22.3. klo 10 Liturgia
 Pe 10.4. klo 18 Suuren lauantain aamupalvelus
 La 18.4. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 19.4. klo 10 Liturgia
 La 30.5. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 31.5. klo 10 Liturgia

Paltamo

Jumalanäidin

Kuolonuneen nukkumisen rukoushuone

Talonpojantie 3
Isännöitsijä Liisa Mähönen
 p. (08)871452

La 7.3. klo 18 Vigilia
 Su 8.3. klo 10 Liturgia

Ämmänsaari

Pyhän ristin rukoushuone

Keskuskatu 1
Isännöitsijä Ritva Ivanoff
 p. (08) 713221

La 21.2. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 22.2. klo 10 Liturgia
 Su 22.2. klo 18 Sovintosunnuntain suuri ehtoopalvelus
 Ke 25.2. klo 18 Katumuskanoni
 Pe 27.2. klo 18 Paastoliturgia
 Ke 4.3. klo 18 Paastoliturgia
 La 7.3. klo 18 Ehtoopalvelus
 La 14.3. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 15.3. klo 10 Liturgia
 La 28.3. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 29.3. klo 10 Liturgia
 La 4.4. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 5.4. klo 10 Liturgia
 To 9.4. klo 18 Ehtoollisen asettamisen liturgia

Kuivajärvi

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone

Kuivajärventie 196
Isännöitsijä Jyrki Huovinen
 p. 0400 284711

Ma 23.3. klo 18 Katumuskanoni
 Pe 6.3. klo 18 Paastoliturgia
 Ti 24.3. klo 18 Suuri ehtoopalvelus
 Ke 25.3. klo 10 Liturgia, Jumalanäidin ilmestys
 Pe 10.4. klo 14 Suuren perjantain ehtoopalvelus
 La 25.4. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 26.4. klo 10 Liturgia

Kristukseen kastetut

Maiju Helena Heininen, Kajaani
 Maija Iina Marjatta Turunen, Kajaani
 Miska Henri Olavi Määttä, Kajaani
 Alexander Eremin, Suomussalmi
 Denis Eremin, Kajaani
 Kiril Elias Eremin, Kajaani
 Evgeny Kyllönen, Suomussalmi
 Markus Elias Kempainen, Kajaani
 Heli-Lilja Helianna Niskanen, Suomussalmi

Ikuinen muisto

Röpelin Tauno 72 v.
 Huotari Paula 82 v.
 Makkonen Leo 75 v.
 Tikkinen Lauri 73 v.

Tervetuloa seurakuntaan

Elena Eremina, Suomussalmi
 Jani Pekka Juhani Koivunen, Espoo
 Senait Tsehaye Mesmer, Kajaani
 Päivi Kristiina Lukkarinen, Kajaani

Herra, vihi heidät kunnialla ja jaloudella

Mitronen Esko Matti Tapani ja Lukkarinen Päivi Kristiina, Kajaani
 Perhovaara Heikki Sakari ja Mitronen Rauha Katri Lenita

Kesätyöpaikat 2009

Vapaamuotoisia hakemuksia alla oleviin kesän 2009 kesätyöpaikkoihin pyydetään lähettämään 28.3.2009 mennessä kirkkoherranvirastoon osoitteella: Väinämöisenkatu 29, 87100 Kajaani tai sähköpostilla: kajaani@ort.fi
 Tehtävät: Kristuksen kirkastumisen kirkon opas, Kuluntalahden hautausmaan hoitaja ja kaksi kristinoppileirin ohjaajaa heinäkuun alun leirille. Tiedusteluihin vastaa kanslienhoitaja Reijo Marjomaa puh. (08) 633 030 tai reijo.marjomaa@ort.fi. Tehtävistä on tarkemmin myös seurakunnan verkkosivuilla.

Kristinoppileirit

Kesällä 2009 toteutetaan kristinoppikoulu 26.-31.5. iltaisin Seurakuntasalilla Kajaanissa ja kristinoppileirinä 6.-12.7. Kuivajärvellä Onttoni Miihkalin leirikeskuksessa. Ilmoittautumisia otetaan vastaan puh. (08) 633 030 tai kajaani@ort.fi

Lastenkerhot

Kajaanin ja Sotkamon lasten- ja nuorten kerhojen kokoontumisista ilmoitetaan paikallislehdissä ja seurakunnan ilmoitustauluilla. Ohjaajat Tarja Hukkanen p. 0500 773 094 ja Andra Aldea-Partanen p. 050 514 7097

Kassia naisten piiri ja tiistaiseurat

Kokoontumisista ilmoitetaan paikallislehdissä

Muut ilmoitukset

Kirkkoherra Pentti Hakkarainen on vuosilomalla 14.-30.4.2008 jolloin sijaisena toimii pastori Kauko Ivanoff puh. 0400 275 111. Kirkkoherranvirasto avoinna ti, to ja pe 09-12 ja 13-15 puh. (08)633030. Virkatodistusten tilaukset

puh. (08) 311 5741 tai sähköpostilla oulu@ort.fi
 Ajantasaisia uutisia, tapahtumia ja ilmoituksia voi seurata seurakunnan kotisivuilla osoitteessa www.ort.fi/kajaani

KIURUVEDEN SEURAKUNTA

Kiuruveden ortodoksinen seurakunta, Niemistenkatu 6, 74700 Kiuruvesi
 p./fax (017) 752 278, e-mail: kiuruvesi@ort.fi
 Virasto avoinna ke klo 11 - 13.
 Kirkkoherra Antero Petsalo, Luhtapolku 3, 74700 Kiuruvesi
 GSM 050 527 1026, e-mail: antero.petsalo@ort.fi

Kiuruvesi

Pyhän Nikolaoksen kirkko

Niemistenkatu 6
Isännöitsijä Sinikka Salolahti
 p. 040 708 0797

La 21.2. klo 18 Vigilia
 Su 22.2. klo 18 Sovintosunnuntain ehtoopalvelus
 Ke 25.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 La 28.2. klo 18 Vigilia
 Su 1.3. klo 10 Liturgia
 Ke 11.3. klo 17.30 Katumuksen sakramentti
 Ke 11.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 La 14.3. klo 18 Vigilia
 Ke 18.3. klo 17.30 Katumuksen sakramentti
 Ke 18.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 La 21.3. klo 10 Liturgia, vainajien muistelupäivä
 Ti 24.3. klo 18 Juhlavigilia
 Ke 25.3. klo 9 Liturgia, Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian ilmestys
 Ke 1.4. klo 17.30 Katumuksen sakramentti
 Ke 1.4. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 La 4.4. klo 18 Juhlavigilia
 Su 5.4. klo 10 Liturgia, Herran ratsastus Jerusalemiin
 Ke 8.4. klo 17 Sairaanoite-lun sakramentti
 Ke 8.4. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 To 9.4. klo 18 Ehtoopalvelus ja liturgia, ehtoollisen asettamisen muisto, metropoliitta Panteleimon
 Pe 10.4. klo 15 Suuri ehtoopalvelus, Kristuksen hau-

Tapatumakalenteri helmi-, maaliskuu- ja huhtikuussa 2009

takuva kannetaan keskelle kirkkoa, metropoliitta Panteleimon

Pe 10.4. klo 18 Aamupalvelus, Kristuksen hautakuva kannetaan kirkon ympäri, metropoliitta Panteleimon

La 11.4. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia, tummat kirkkoktestit vaihdetaan valkoisiin
La 11.4. klo 23.30 Puoliyönpalvelus
La 11.4. klo 24 ristisaatto ja aamupalvelus

Muut tilaisuudet

To 5.2. klo 10 Karjalaisten tarinakerho srk-salissa
La 21.2. klo 15 Venäjänkielinen keskustelukerho ”Samo-vaarin äärellä” srk-salissa.
To 16.4. klo 17 Kansalaisopiston ikonipiiri ikonimaalauhuoneessa
La 25.4. klo 15 Venäjänkielinen keskustelukerho ”Samo-vaarin äärellä” srk-salissa.

Karvoskylä

Pyhän Kristuksen kirkastumisen kirkko Jokikyläntie 7

p. Isännöitsijä Jarmo Pylkkönen 040 5706 936

Ti 24.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Pe 20.3. klo 17.30 Katumuksen sakramentti
Pe 20.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
La 4.4. klo 10 Liturgia
Ma 13.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, 2. pääsiäispäivä

Muut tilaisuudet

Ti 10.3. klo 18 Ekumeeninen tilaisuus Haapajärven vanhasa pappilassa
Ti 17.3. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
La 21.3. klo 15 Venäjänkielinen keskustelukerho ”Samo-vaarin äärellä” Karvoskylän kirkossa
Ti 28.4. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa

Seuraavan numeron

PÄIVITETYT TIEDOT

toimitussihteerille viimeistään

tiistaina
17.3.2009

Ti 19.5. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
La 23.5. klo 15 Venäjänkielinen keskustelukerho ”Samo-vaarin äärellä” Karvoskylän kirkossa

Pyhäsalmi

Profeetta Elian rukoushuone Vesitornintie 15

Isännöitsijä
Marja-Leena Maksimainen
p. 040 708 8751

Ma 23.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Su 15.3. klo 10 Liturgia
Ti 7.4. klo 17.30 Katumuksen sakramentti
Ti 7.4. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
Pe 17.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia

Kytökylä

Jumaläidin syntymän rukoushuone Kytökyläntie 724

Isännöitsijä Pekka Hytönen
p. 044 4252 889

Su 22.2. klo 10 Liturgia
To 26.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Pe 13.3. klo 17.30 Katumuksen sakramentti
Pe 13.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
Su 22.3. klo 10 Liturgia
Pe 10.4. klo 11 Aamupalvelus ja 12 kärsimysevankeliumia, metropoliitta Panteleimon
Su 3.5. klo 10 Liturgia

SÄILYTTÄKÄÄ TÄMÄ LEHTI. Tulemme vähentämään ilmoittelua paikallislehdissä. Vain muutoksista ilmoitetaan.

Kristukseen kastetut

Sofia Agonen, Kiuruvesi

Ikuinen muisto

Martti Haimakainen 75 v Kiuruvesi
Taimi Arja Eliisa Naumanen 54 v Ylivieska
Mauri Kalervo Torssonen 51 v Haapavesi
Severi Gunnar Vornanen 60 v Pyhäsalmi

Tervetuloa seurakuntaan

Andrei Agonen, Kiuruvesi
Kirsti Ahveninen, Nivala
Elena Diguyeva, Kiuruvesi
Yaroslav, Irina ja Lilianna Kovalenko, Ylivieska
Timo Pirttialo, Eija Kärkkäinen ja Damian Martikainen, Kiuruvesi
Alpo Piironen, Nivala

Tuohuskerho

Lapsille ja nuorille, kokoon- tuu Kiuruvedellä kirkon seurakuntasalissa joka toinen torstai klo 17.30. Tuohuskerho ohjaa Outi Petsalo.

Ikonipiiri

Kansalaisopiston ikonipiiri kokoontuu joka toinen torstai klo 17 ikonimaalauhuoneessa kirkon yläkerrassa.

Yhteystietoja

Kiuruveden ortodoksinen seurakunta, Niemistenkatu 6, 74700 Kiuruvesi
p./fax (017) 752 278, e-mail: kiuruvesi@ort.fi
Virasto avoimena ke klo 11 - 13.
Kirkkoherra Antero Petsalo, Luhtapolku 3, 74700 Kiuruvesi
Gsm 050 527 1026, e-mail: antero.petsalo@ort.fi

Isä Anteron sielunhoitotunnit kirkossa keskiviikkoisin klo 11 - 13.

Kirkkoherra Antero Petsalo on lomalla 4. - 8.3.2009

Virkatodistukset tulee tilata Oulun ortodoksisesta seurakunnasta ma - pe klo 9-12 p. (08) 311 5741, e-mail: oulu@ort.fi

Seurakunnan kotisivut löytyvät osoitteesta www.ort.fi/fi/kirkko_palvelee/srk/kiuruvesi

LAPIN SEURAKUNTA

Rovaniemi

pyhän Apostoli Andreuksen kirkko

Ounasvaarantie 16
Isännöitsijä
isä Mikko Sidoroff
p. 040 414 8452

Su 22.2. klo 10 Liturgia
Su 22.2. klo 18 Sovintosunnuntain Ehtoopalvelus
Ma 23.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Ke 25.2. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia
La 28.2. klo 18 Vigilia
Su 1.3. klo 10 Liturgia, kirk-

koherran ja kanttorin virkoihin asettamiset, metropoliitta Panteleimon, kirkkokahvit
La 7.3. klo 10 Liturgia, vainajien muistopäivä
La 7.3. klo 18 Vigilia
Su 8.3. klo 10 Liturgia
Ke 11.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia
La 14.3. klo 18 Vigilia
Su 15.3. klo 10 Liturgia
Pe 20.3. klo 9 Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia
La 21.3. klo 18 Vigilia
Su 22.3. klo 10 Liturgia
Ti 24.3. klo 18 Vigilia, Ke 25.3. klo 9 Liturgia, Neitsyt Marian ilmestys
La 28.3. klo 10 Akatistos Jumalansynnyttäjälle
La 28.3. klo 18 Vigilia
Su 29.3. klo 10 Liturgia
Ke 1.4. klo 18 Ehtoopalvelus, ekumeeninen kirkkovaellus, klo 19 Vesper luterilaisessa kirkossa, palveluksen jälkeen iltatee ja illanvietto luterilaisessa seurakuntasalissa
Pe 3.4. klo 18 Vigilia
La 4.4. klo 10 Liturgia
La 4.4. klo 18 Vigilia, palmusunnuntai, virpovitsojen siunaus
Su 5.4. klo 10 Liturgia
Suuri tiistai 7.4. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjojen liturgia
Suuri keskiviikko 8.4. klo 18 Yleinen sairaanvoitelun sakramentti
Suuri torstai 9.4. klo 18 Ehtoopalvelus ja liturgia (suuri torstai, ehtoollisen asettamisen muisto)
Suuri perjantai 10.4. klo 9 Aamupalvelus, 12 Kärsimysevankeliumia
Suuri perjantai 10.4. klo 14 Ehtoopalvelus, hautakuvan esiinkantaminen
Suuri perjantai 10.4. klo 18 Aamupalvelus (Kristuksen hautaaminen)
Suuri lauantai 11.4. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia
La 11.4. klo 23.30 Puoliyönpalvelus, ristisaatto, aamupalvelus ja liturgia, Herran pääsiäinen
Ma 13.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, lasten pääsiäinen

Sodankylä

Ti 24.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni

Kemijärvi

To 26.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni

Ivalo

Pyhän Nikolaoksen kirkko

Rantatie 22
Isännöitsijä
Aulikki Lumisalmi
p. (016)661 657

Su 22.2. klo 18 Ehtoopalvelus, suuren paaston alku
Ma 23.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
La 21.3. klo 18 Vigilia
Su 22.3. klo 10 Liturgia
Pe 3.4. klo 18 Ennenpyhitettyjen lahjain liturgia
La 4.4. klo 18 Vigilia, virpovitsojen siunaus
To 9.4. klo 18 Ehtoopalvelus ja liturgia, ehtoollisen asettamisen muisto, suuri torstai
Pe 10.4. klo 15 Ehtoopalvelus, hautakuvaikonin esiin kantaminen, suuri perjantai
Pe 10.4. klo 18 Aamupalvelus, Kristuksen hautaamisen muisto, suuri perjantai
La 11.4. klo 23.30 Puoliyönpalvelus, ristisaatto, aamupalvelus
Su 12.4. klo 1 Liturgia, kirkkokahvit, Herran pääsiäinen
To 16.4. klo 10 Liturgia ja ristisaatto, koululaisjumalanpalvelus

Nellim

Pyhän kolminaisuuden ja pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko

Siikajärventie 64
Isännöitsijä Helena Määttä
p. 040 7538427

La 21.2. klo 18 Vigilia
Su 22.2. klo 10 Liturgia, sovintosunnuntai
To 26.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Ke 18.3. klo 18 Ennenpyhitettyjen lahjain liturgia
La 21.3. klo 10 Liturgia, vainajien muistelu
Pe 10.4. klo 10 Kaksitoista kärsimysevankeliumia, suuri perjantai
La 11.4. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia, suuri lauantai

Sevettijärvi

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko

Sevettijärventie 9065
Isännöitsijä
Uljaana Kiviniemi
p. 040 7167653

Ke 25.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
Ti 24.3. klo 18 Vigilia
Ke 25.3. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian ilmestys
Ke 1.4. klo 18 Ennenpyhitettyjen lahjain liturgia
Ke 8.4. klo 18 Yleinen sairaanvoitelun sakramentti, suuri keskiviikko
Ma 13.4. klo 10 Aamupalvelus, liturgia ja ristisaatto, 2. pääsiäispäivä, lasten pääsiäinen

Männikön palvelukoti

La 21.2. klo 10 Liturgia

Keväjärvi

Pyhien Boriksen ja Glebin kotakappeli

Ti 24.2. klo 18 Andreas
Kreetalaisen katumuskanoni
Su 5.4. klo 10 Liturgia,
palmusunnuntai

Saariselkä

Pyhän Paavalin kappeli

Su 12.4. klo 16 Suuri ehtoopalvelus, Herran pääsiäinen

Lastenkerho Rovaniemellä

Lapin seurakunnan lastenkerho kokoontuu noin kuu-kauden välein sunnuntaisin seurakuntasalissa. Kerho alkaa n. klo 9.45 ja päättyy liturgiaan. Tule mukaan!

Kokoontumispäivät kevätkaudelle 2009:
22.2., 22.3, 13.4, 17.5.

Lisätietoja: Virpi Sidoroff
0400 015215

Matkapappi vuosilomalla
2.3. - 15.3.
Matkakanttori lomalla 2.3.
- 16.3.

Yksinäinen miespuolinen ortodoksi!

Jos haluat kaverin ja kylässä piipahtajan, niin soita Oulun ortodoksiseen miestenpiiriin diakoni Juhana Sirenille,
puh: 040-594 3495.

Oulun hiippakunnan tiistaiseurapäivät Lapualla 28.-29.3.2009

Ohjelma:

Lauantai 28.3.

Klo 14 Tiistaiseurailtapäivä, Virranniemen pappila, Kosolankatu 4,
- alkajaisrukoushetki

- kahvi

Teema: Tiistaiseurat ja talous

- alustajina: toiminnanjohtaja Jaana Pössi ja lähetyssihteeri Outi Vasko

- kommenttipuheenvuorot: Marja-Leena Maksimainen ja Heljä Rahikkala

- keskustelua temasta yhdessä ja ryhmissä

- loppuyhteenveto temasta

Vapaaehtoistoimijoiden koulutus Valamon kansanopistossa:

- kurssisihteeri Ira Matsin puheenvuoro

Noin klo 16 Päivällinen, Kristillinen kansanopisto, Siiriläntie 11-13

Klo 18 Ehtoopalvelus, Lapuan rukoushuone, Koulukatu 7

Klo 19 Karjalainen, tsuajuilta; Virranniemen pappila, Kosolankatu 4

Sunnuntai 29.3.

Klo 10 Liturgia, ev.lut. seurakuntatalo, Koulukatu 2

Klo 12 Lounas, Kristillinen kansanopisto, Siiriläntie 11-13

Majoitusvaraukset suoraan puh. 06-433 9200, Lapuan kristillinen opisto.

Hinnat: 1 hengen huone 65 eur/yö ja 2 hengen huone 70 eur/yö. Päivällinen ja lounas 10 eur/ateria. Mikäli majoittuu jossain muualla, mutta haluaa osallistua ruokailuihin, ilmoitus PSHV:n toimistolle puh. 013-316 855. Ilmoitautumiset/varaukset 13.3.2009 mennessä.

Asianajotoimisto Outi Miettinen

Pulkkilantie 5, Pulkkila
p. 040 484 2211
outi.miettinen@asianajomiettinen.fi
www.asianajomiettinen.fi

* Maksuton alkuneuvottelu
* Asiakaskäynnit
* Testamentit ja perunkirjoitukset

Luotettavaa ja ammattitaitoista välityspalvelua

Asunto- ja kiinteistön- välitys

Lohiloukku Oy LKV

Matti Vuononvirta
Häyrysentie 49
90850 Martinniemi
08-349870, 08-5400550,
fax 08-349870
040-5006450

www.kolumbus.fi/
lohiloukku

Kiitokset

Lämpimät kiitokset kaikille minua vihkimiseni johdosta muistaneille.

Diakoni Juhana Sirén

Lämpimät kiitoksemme metropoliitta Panteleimonille ja kirkkoherra Raimo Kiiskisel-le saamistamme piispallisista siunauskirjoista.

*Johanna Heikkilä
Kirsi Naakka-Rautiainen
Eeva-Kaarina Parrila*

Lämpimät kiitokset metropoliitta Panteleimonille, kirkkoherra Raimo Kiiskiselle ja isä Kuisma Suopelalle 12.11.2008 saamastani siunauskirjasta.

Katri Vuori

Raamattu tutuksi

Raamattu- ja traditio piirisä jatketaan tutustumista Johanneksen evankeliumiin, kirkon tradition valossa.

Ryhmä on tarkoitettu kirkon traditiota jo syvämmiin tunteville. Jokainen kokoontuminen muodostaa oman kokonaisuutensa, joten mukaan voi tulla myös satunnaisesti mukaan pääsevää.

Kokoontumiseen tarvitsen Raamatun, rohkeata keskustelumielteitä ja muistiinpanovälineet.

Piiri kokoontuu seuraavana lauantai-iltapäivinä klo 16.15 Oulun Heinätorin ev.lut. seurakuntatalolla, Aleksanterinkatu 71 (katedraalin vieressä), kerhohuone 1: 7.3., 14.3., 18.4., 25.4., 16.5. Keskustelujen päätteeksi siirrytään vigiliaan klo 18.

Piiriä vetää teologian opiskelija, hiippakuntasihteeri Jukka Mäntymäki. Päivitettyä tietoa kokoontumisista saa osoitteesta: <http://jukkamantymaki.julkaisee.net/7>

Kajaanin seurakunnan pyhiinvaellus luostareihin

Kajaanin ortodoksisen seurakunnan jokakeväinen pyhiinvaellusmatka Heinäveden luostareihin toteutetaan 20.–21.5.2009. Lähtö Kajaanin kirkolta 20.5. klo 7 rukouspalveluksen jälkeen. Matkan hinta majoituksesta riippuen 70–105 € / hlö seurakunnan jäseniltä, muilta 90–125 € / hlö. Matkan hintaan sisältyvät

edestakainen kuljetus Kajaani-Sotkamo-Heinävesi, majoitus 1-2 hh ja kaikki ateriat Valamossa. Matkan hinta laskutetaan noin 2 viikkoa ennen matkan alkua.

Varaukset 30.4.2009 mennessä kirkkoherran virastoon puh. (08) 633 0312 tai kajaani@ort.fi

Paimen-Sanommat

Julkaisija:

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakunnat / Paimen-Sanommat ry

Päätoimittaja:

Metropoliitta Panteleimon

P. 020 610 0250, fax. 020 610 0251, sähköposti: oulu.hiippakunta@ort.fi

Toimitussihteeri:

Marko Patronen

Nummikatu 30 B 16, 90100 OULU

P. 050 329 5355, fax. 020 610 0251, sähköposti: marko.patronen@ort.fi

Lehden osoitteenmuutokset ja tilaukset:

SEURAKUNTALAISTEN osoitteenmuutokset ja tilaukset omaan seurakuntaan

MUUT osoitteenmuutokset ja tilaukset Oulun ortodoksiseen hiippakuntaan, p. 020 610 0250, oulu.hiippakunta@ort.fi

Ilmoitukset ja tilaushinnat:

- ilmoitushinta 0,85 € / pmm

- tilaushinta 12 € / vuosi muille kuin seurakuntien jäsenille

- tilaajamaksut suoraan tilille: 110750-1106102,

mukaan maininta "Paimen-Sanommat"

Pankki: Nordea 110750 - 1106102

Paino:

Painotalo Suomenmaa, PL 52, 90101 OULU, p. 08 5370 011

Seuraavan numeron PS 2/09 aineisto toimitussihteerille viimeistään tiistaina 17.3.

marko.patronen@ort.fi

Seuraava numero ilmestyy huhtikuussa 2009